

socialinių inovacijų institutas

JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE TYRIMAS

II dalis

JAUNIMO INFORMAVIMO APIE JAUNIMO POLITIKĄ SEPTYNIOSE SAVIVALDYBĖSE TYRIMAS

Tyrimo ataskaita

2009 m.

Vilnius

VšĮ Socialinių inovacijų institutas

Saulėtekio al. 15-215, LT-10224 Vilnius

Tel. +370 68621641, faks. +370 5 2354037,

el. p. info@sii.lt

Studiją atliko:

Ingrida Gečienė (vadovė)

Dr. Laima Nevinskaitė (ekspertė)

Vaida Narkūnaitė

Rūta Vitanauskaitė

Saulius Masonas

Sandra Trumpulytė

2008 m. rugsėjo 12 d. paslaugų teikimo sutartis Nr. 1F-68-(2.26) tarp LR Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir VšĮ Socialinių inovacijų instituto

SANTRAUKA

Jaunimo informavimo apie jaunimo politiką septyniose savivaldybėse tyrimas

Siekiant iširti ir įvertinti jaunimo informavimą apie jaunimo politiką Lietuvos savivaldybėse, 2008 m. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamentas) užsakymu atliktas 7 savivaldybių jaunimo informavimo tyrimas. Šį tyrimą sudaro 3 dalys: atrinktų 7 savivaldybių spausdintinės žiniasklaidos kiekybinė turinio analizė; atrinktų 7 savivaldybių interneto svetainių, skirtų jaunimui, apžvalga; pusiau struktūruoti ir fokusuoti grupių interviu su informavimo procese dalyvaujančiais veikėjais (atrinktų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais, jaunimo organizacijomis, spausdintinės žiniasklaidos priemonių atstovais).

Kaip parodė tyrimo rezultatai, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai naudoja visas svarbiausias informavimo priemones: informavimą internete, el. paštu, trumposiomis žinutėmis; informacijos pateikimą spaudoje, televizijoje; informacinius renginius; leidinius, plakatus ir skrajutes; jaunimo politikos pristatymą įvairiuose renginiuose. Savivaldybėse veikiančios jaunimo organizacijos taip pat naudoja daugumą iš šių informavimo kanalų, nors jų naudojamos priemonės dažnai mažesnio masto, negu pasitelkiamos koordinatorių.

Naudojamų priemonių įvairovė ir panaudojimo intensyvumas skiriasi kiekvienoje savivaldybėje. Šiuos skirtumus lemia savivaldybės specifika, pirmiausia jos dydis – mažesnėse savivaldybėse daugiau pasikliaujama neformaliais kanalais, didesnėse ieškoma priemonių, galinčių patraukti didesnę auditoriją. Taip pat skiriasi ir įdedamų jaunimo reikalų koordinatorių pastangų kiekis – kai kuriose savivaldybėse skiriama daug dėmesio informavimo veiklai ir stengiamasi taikyti įvairias, taip pat kūrybiškas informavimo priemones, kai kuriose požiūris yra formalesnis ir atliekama tik būtiniausia informavimo veikla.

Ne visos informavimo priemonės yra vienodai efektyvios ir duoda laukiamą rezultatą, t. y., atkreipia jaunimo dėmesį, sudomina jaunimui skirta veikla ir paskatina įsitraukti į organizacijų veiklą. Efektyviausios priemonės yra tiesioginis informavimas žodžiu ir el. paštu, pranešimai jaunimui skirtose interneto svetainėse, specialūs leidiniai jaunimui (ypač leidžiami paties jaunimo), pranešimai periodinėje spaudoje, informaciniai renginiai, plakatai ir skelbimai.

Tyrimas parodė, kad informavimas yra susijęs su motyvacijos klausimu – paprastas informacijos paskelbimas dažnai nemotyvuoja įsitraukti į organizacijų veiklą ar net paprasčiausiai ateiti į renginį, o tikrai patraukli veikla bent jau iš dalies tampa žinoma ir be didelių informavimo pastangų. Todėl labai svarbus išlieka tiesioginis informavimas žodžiu ir el. paštu, panaudojant socialinius tinklus, kai veikloje jau dalyvaujantys jaunuoliai įtraukia draugus ir pažįstamus. Tačiau akivaizdu, kad tokiais būdais informacija negali pasiekti viso jaunimo, ypač nemotyvuoto ir nepriklausančio jaunimo organizacijoms. Be to, informavimas reikalingas ne tik jaunuolių pritraukimui, bet ir bendruomenės informavimui apie jaunimo politiką ir jaunimo organizacijų veiklą. Todėl informavimo veikloje turėtų būti derinamos įvairios priemonės, atsižvelgiant į tikslines grupes kiekvienoje konkrečioje situacijoje, prieinamus resursus, renginio ar veiklos pobūdį ir kitus veiksnius.

Tyrimu buvo siekiama atsakyti į klausimą, ar jaunimui tikrai trūksta informacijos apie dalyvavimo jaunimo organizacijų veikloje galimybes. Informavimo priemonių analizė ir interviu su informavimo procese dalyvaujančiais veikėjais leidžia daryti išvadą, kad tokios informacijos jaunimui pateikiama nemažai. Taigi jaunimo išreiškiamas informacijos trūkumas visų pirma atspindi jaunuolių motyvacijos ieškoti informacijos ir pasinaudoti ja trūkumą. Tačiau šią situaciją iš dalies pagerinti galėtų sistemingesnis, patrauklesnėmis ir jaunimui labiau pritaikytomis

priemonėmis vykdomas informavimas ir paties jaunimo įtraukimas į informavimo veiklą. Tirtose savivaldybėse itin sėkmingomis inovatyviomis informavimo priemonėmis buvo įvardintos šios priemonės: paties jaunimo leidžiami leidiniai; mobilios informavimo akcijos, skirtos informuoti apie konkretų renginį arba organizacijas; jaunimo dalyvavimas kuriant televizijos ir radijo laidas; nevyriausybinių organizacijų internetiniai interaktyvūs projektai ir kitos kūrybiškos, nedaug kainuojančios priemonės.

Tyrimas parodė, kad iš visų komunikacijos priemonių menkiausiai naudojamosi interneto teikiamomis galimybėmis: nedaug tėra profesionaliai parengtų jaunimo organizacijų interneto svetainių, daugelio iš jų retai atnaujinama informacija, dalis anksčiau veikusių svetainių kalbamuoju metu yra nepasiekiamos. Ypač savivaldybėse trūksta bendresnio pobūdžio, su atskiromis organizacijomis nesusijusių svetainių, vienoje vietoje pateikiančių visą jaunimui reikiamą informaciją.

Tradiciniai informavimo kanalai – spauda, radijas ir televizija – yra naudojami pakankamai, ypač spauda. Spaudoje reguliariai (vidutinis dažnumas visose tirtose savivaldybėse yra 1 pranešimas per 2 laikraščio numerius) pasirodo naujienų pranešimų arba skelbimų jaunimo tematika, nors ir dominuoja pranešimai apie renginius, o ne bendresni, jaunimo problematiką nagrinėjantys ir visuomenės dialogą skatinantys straipsniai. Didesnių darbo su žiniasklaida problemų kyla tik didesnėse savivaldybėse, kuriose veikia labiau komercializuota žiniasklaida ir jaunimo organizacijoms sunkiau užmegzti neformalius santykius su leidinių redakcijomis. Tačiau visose savivaldybėse žiniasklaidos atstovai pageidautų aktyvesnio jaunimo organizacijų darbo su žiniasklaida bei geresnių informacijos pateikimo įgūdžių. Jaunimo reikalų koordinatorių darbas su žiniasklaida yra profesionalesnis ir čia su problemomis nesusiduriama.

Nustatytos tokios svarbiausios jaunimo informavimo įgyvendinimo problemos: jaunimo reikalų koordinatorių laiko trūkumas, koordinatoriams ir jaunimo organizacijoms prieinamų lėšų, kurias būtų galima skirti informavimo veiklai, trūkumas. Įvairių organizacijų informavimo įgūdžiai apskritai vertinami kaip patenkinami, nors kai kuriose jaunimo organizacijose susiduriama su didele narių kaita, kuri lemia nuolatinio įgūdžių ugdymo poreikį.

Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, pateiktos tokios rekomendacijos:

1. Jaunimo organizacijų veiklą finansuojančioms nacionalinėms ir vietinėms institucijoms, fondams ir kitoms organizacijoms rekomenduojama skirti ypatingą dėmesį jaunimo informavimui gerinti. Siekiant šio tikslo, siūloma, turint finansinių galimybių, finansuoti specialiai informavimo veiklai skirtus projektus. Rekomendacijose išvardytos galimos projektų sritys.
2. Jaunimo reikalų departamentui arba kitoms suinteresuotoms institucijoms, organizacijoms rekomenduojama parengti metodinę priemonę (leidinį, skelbiamą ir internete) apie ryšius su visuomene, darbą su žiniasklaida ir kitus visuomenės informavimo aspektus, pritaikytą NVO.
3. Jaunimo reikalų departamentui arba kitoms suinteresuotoms institucijoms rekomenduojama rengti mokomuosius seminarus, bet juos orientuoti ne į esminių žinių apie informavimo darbą perteikimą, o į savivaldybių ir organizacijų dalijimąsi patirtimi, problemų sprendimą, inovatyvių informavimo ir jaunimo pritraukimo į jaunimo organizacijų veiklą būdų paiešką.
4. Jaunimo reikalų departamentui rekomenduojama atkreipti savivaldybių ir kitų jaunimo veiklą remiančių institucijų dėmesį, kad būtų numatytas privalomas veiklų viešinimas visuose (kur tinkama pagal veiklos pobūdį) jaunimo organizacijoms skelbiamuose konkursuose paramai gauti.
5. Jaunimo reikalų departamentui ir savivaldybėms rekomenduojama skatinti (teikiant prioritetą) bendrą veiklą ir renginius, įtraukiančius keletą jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, nes bendri renginiai gali geriau atkreipti visuomenės dėmesį.

TURINYS

ĮVADAS.....	6
1. JAUNIMO INFORMAVIMO PRIEMONĖS	8
1.1. JAUNIMO REIKALŲ KOORDINATORIŲ SAVIVALDYBĖSE NAUDOJAMOS INFORMAVIMO PRIEMONĖS	8
1.2. JAUNIMO ORGANIZACIJŲ NAUDOJAMOS INFORMAVIMO PRIEMONĖS	9
2. JAUNIMO INFORMAVIMO EFEKTYVUMO VERTINIMAS.....	12
2.1. NAUDOJAMŲ INFORMAVIMO PRIEMONIŲ EFEKTYVUMO VERTINIMAS	12
2.2. JAUNIMO INFORMUOTUMO VERTINIMAS	20
3. INFORMAVIMO YPATUMAI SKIRTINGOSE ŽINIASKLAIDOS PRIEMONĖSE	22
3.1. JAUNIMUI SKIRTŲ INTERNETO SVETAINIŲ SEPTYNIOSE SAVIVALDYBĖSE APŽVALGA	22
3.2. SAVIVALDYBIŲ SPAUDOS TURINIO ANALIZĖS REZULTATAI	24
3.3. DARBO SU ŽINIASKLAIDA PATIRTIS IR PROBLEMAS	30
4. INFORMAVIMO ĮGYVENDINIMO PROBLEMOS	34
5. GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI	37
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	40
PRIEDAI	43
1. PRIEDAS. SPAUDOS PRANEŠIMŲ KODAVIMO LENTELĖ	43
2. PRIEDAS. ANALIZUOTŲ LAIKRAŠČIŲ SĄRAŠAS	45
3. PRIEDAS. PUSIAU STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU SU JAUNIMO INFORMAVIMO VEIKLOJE DALYVAUJANČIAIS VEIKĖJAIŠ GAIRĖS.....	46
4. PRIEDAS. JAUNIMUI SKIRTOS INTERNETO SVETAINĖS	48

ĮVADAS

Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamentas) 2007 metais atlikto jaunimo situacijos sociologinio tyrimo duomenimis, „49 procentai jaunų žmonių nurodė, kad dalyvaujančiųjų jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje nedaug todėl, kad apie šią veiklą trūksta informacijos. Daugelis šių jaunų žmonių gyvena atokiau nuo didžiųjų miestų. Taigi stokojama informacijos apie jaunimo veiklą ir jos teikiamą naudą tiek pačiam jaunam žmogui, tiek visuomenei“ (Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programa, 9 paragrafas).

Atsižvelgiant į šią problemą, iškeltas tyrimo **tikslas** – ištirti ir įvertinti jaunimo informavimą apie jaunimo politiką Lietuvos savivaldybėse.

Uždaviniai

1. Ištirti savivaldybėse jaunimo politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų taikomas jaunimo informavimo priemones ir būdus;
2. Ištirti savivaldybėse veikiančių jaunimo organizacijų taikomas jaunimo informavimo priemones ir būdus;
3. Ištirti informavimą apie jaunimo veiklą ir jaunimo politiką savivaldybių spausdintinėje ir audiovizualinėje žiniasklaidoje;
4. Ištirti informacinės medžiagos pateikimą internete savivaldybių teritorijose gyvenančiam jaunimui;
5. Nustatyti problemas, trukdančias efektyviam informavimui apie jaunimo politiką;
6. Pateikti rekomendacijas dėl jaunimo informavimo vykdymo ir plėtros.

Tyrimo metodika

Jaunimo informavimo tyrimas buvo atliekamas 7 Jaunimo reikalų departamento atrinktose skirtingo dydžio savivaldybėse: Jonavos raj., Kelmės raj., Klaipėdos miesto, Lazdijų raj., Telšių raj., Skuodo raj., Šiaulių miesto. Visose 7 savivaldybėse jaunimo informavimas buvo tiriamas pagal tą pačią metodiką.

Tyrimo metodai ir informacijos šaltiniai:

1. Atrinktų savivaldybių spausdintinės žiniasklaidos kiekybinė turinio analizė. Analizuotas laikotarpis: 2008 m. sausio – spalio mėn. Kodavimo lentelė su turinio kategorijomis pateikiama 1 priede. Į turinio analizę įtraukti laikraščiai išvardinti 2 priede. Iš viso išanalizuoti 25 laikraščiai, 721 pranešimas jaunimo tematika.
2. Atrinktų savivaldybių interneto svetainių, skirtų jaunimui, apžvalga. Svetainių buvo ieškoma naudojantis Eurodesk (www.eurodesk.lt) pateikiamais jaunimo organizacijų savivaldybėse duomenimis ir paieška internete. Atlikta 2008 m. gruodžio mėnesį, informacija atnaujinta 2009 m. balandžio mėn.
3. Pusiau struktūruoti ir fokusuoti grupių interviu su informavimo procese dalyvaujančiais veikėjais: tirtų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais, atrinktomis jaunimo organizacijomis, atrinktų spausdintinės žiniasklaidos priemonių atstovais. Interviu buvo atliekami 2008 m. lapkričio – gruodžio mėn. Pusiau struktūruotų interviu gairės (klausimynai) pridedamos 3 priede.
4. Taip pat naudojami kiekybinės savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių apklausos rezultatai (žr. Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse tyrimo 1 dalį „Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių apklausa“), kurie rodo bendriausius jaunimo informavimo

dėsningumas: dažniausiai naudojamas jaunimo informavimo priemonės, problemas, su kuriomis susiduriama atliekant jaunimo informavimą ir kt.

Siekiant geriau atskleisti nagrinėjamas jaunimo informavimo problemas, tyrime panaudoti tiek kokybiniai, tiek kiekybiniai tyrimo metodai. Kokybinių interviu duomenys padeda geriau suprasti ir interpretuoti žiniasklaidos kiekybinės turinio analizės ir jaunimo reikalų koordinatorių apklausos rezultatus bei išnagrinėti tokius informavimo aspektus, kurių negalima ištirti kiekybiniais metodais. Taigi šis tyrimas yra skirtas ne tik pateikti apibendrintas ir reprezentatyvias išvadas apie jaunimo informavimą visose Lietuvos savivaldybėse, bet ir suprasti esamos jaunimo informavimo situacijos priežastis bei kartu su respondentais ieškoti galimų sprendimo būdų. Tyrimo ataskaitoje atitinkamuose skyriuose pateikiami turimi kiekybinio tyrimo rezultatai, o tada, remiantis kitais tyrimo duomenimis, išsamiai analizuojamas atitinkamas klausimas.

Kadangi atlikta kiekybinė jaunimo koordinatorių apklausa parodė, kad spausdintinė žiniasklaida yra viena iš dažniausiai naudojamų informavimo priemonių, o audiovizualinė žiniasklaida (radijas ir televizija) naudojama gana retai, į tyrimą nebuvo įtraukta radijo ir televizijos turinio analizė ir susitikimai su šios žiniasklaidos atstovais, o darbas su šiomis žiniasklaidos rūšimis aptartas per interviu su jaunimo reikalų koordinatoriais ir jaunimo organizacijomis.

1. JAUNIMO INFORMAVIMO PRIEMONĖS

1.1. Jaunimo reikalų koordinatorių savivaldybėse naudojamos informavimo priemonės

Kiekybinės apklausos duomenimis, dažniausiai jaunimo reikalų koordinatorių (toliau – koordinatoriai) naudojamos priemonės yra el. pašto konferencijos (nuolat ir dažnai naudoja 81,5 proc. koordinatorių), tiesioginiai kontaktai su jaunimo organizacijomis (atitinkamai 88,9 proc.), pranešimai periodinėje spaudoje (atitinkamai 79,6), pranešimai specialiose jaunimui skirtose interneto svetainėse (atitinkamai 66,7), valstybinių institucijų (savivaldybių) puslapiuose (atitinkamai 50 proc.). Rečiausiai naudojamos priemonės – pranešimai ar skelbimai televizijoje (niekada nenaudoja arba naudoja kartais 68,5 proc.) ir radijuje (atitinkamai 70,3 proc.), specialūs leidiniai (atitinkamai 68,5 proc.), palyginti nedažnai rengiami informavimo renginiai.

Iš kokybinių interviu išryškėjo platus koordinatorių naudojamų priemonių spektras ir įvairus jų taikymas:

Asmeninis informavimas (tiesioginis ir el. paštu)

- Jaunimo informavimas per įvairias organizacijas: per jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas el. paštu, tiesiogiai per susitikimus (kai kuriose savivaldybėse vyksta reguliarūs susitikimai, kai kuriose nereguliarūs); informavimas per mažesnių miestelių, kaimų bendruomenes (kur tokios egzistuoja).
- El. pašto sąrašai, į kuriuos įtraukiami ne tik jaunimo organizacijų atstovai, bet ir pavieniai jaunuoliai. Sąrašai papildomi per renginius ir kitais būdais; pvz., Klaipėdos miesto savivaldybės svetainės jaunimo skyrelyje galima užsisakyti naujienų siuntimą el. paštu.
- Informavimas trumposiomis telefono žinutėmis.
- Elektroninis jaunimo organizacijų apskritojo stalo laikraštis (Klaipėdoje).

Informacijos skelbimas internete

- Informacijos skelbimas savivaldybių interneto svetainėse, renginių skiltyje, arba atskirame svetainės skyrelyje jaunimui. Tokie atskiri skyriai yra Kelmės, Klaipėdos m., Lazdijų, Skuodo, Šiaulių m., Telšių savivaldybių svetainėse. Šiaulių m. savivaldybės svetainėje jis vadinasi „NVO ir jaunimui“, kitose – „Jaunimas“; Lazdijų savivaldybės svetainėje į skyrelį „Jaunimas“ patenkama per meniu punktą „Veikla“ (į jį nėra tiesioginės nuorodos). Atskiro skyrelio jaunimui nėra Jonavos savivaldybės svetainėje.

Tiesioginiai pristatymai, informaciniai renginiai

- Koordinatorių arba jaunimo organizacijų rengiamos kontaktinės-informacinės mugės, jaunimo forumai ir panašūs renginiai, pvz., prisistatymas visuomenei miesto aikštėje per Jaunimo solidarumo dienas Klaipėdoje, jaunimo forumas Kelmėje.
- Mobilios informavimo akcijos, pvz., autobusas, apvažiavęs visas miesto mokyklas (Klaipėdoje); skelbimas apie renginį per garsiakalbį iš automobilio, važinėjančio po miestą (Šokių maratono renginys Skuode).
- Koordinatorių dalyvavimas įvairiuose renginiuose, per kuriuos taip pat pristatoma jaunimo politika savivaldybėje, užmezgami ryšiai.

Plakatai, skelbimai, skrajutės

- Skelbimai (plakatai) apie renginius, iškabinami viešose vietose. Dažniausiai spausdinami paprastu spausdintuvu, kartais parengiami profesionaliai spaustuveje (kai yra projektinis renginio finansavimas). Skelbimai ypač naudojami mažesnėse savivaldybėse. Skelbimai

iškabinami viešose skelbimų vietose, Šiauliuose – visuomeniname transporte. Visose savivaldybėse plakatai platinami per institucijas, kuriose lankosi jaunimas, pvz., mokyklose, Jaunimo kultūros centruose, kur tokie yra, ir kitur.

- Skrajutės, dalinamos jaunimo susibūrimo vietose. Kai kur į jų rengimą ir platinimą įtraukiamas ir pats jaunimas.
- Renginių lipdukai, ženklukai, platinami per jaunimo organizacijas, mokyklas.

Spauda, audiovizualinė žiniasklaida

- Skelbimai ir straipsniai spaudoje (darbas su žiniasklaida išsamiau bus aprašytas atskirame skyrelyje).
- Spaudos konferencijos, dažniausiai organizuojamos padedant savivaldybių spaudos ir ryšių su visuomene skyriams.
- Informacija vietos ar regioninėje televizijoje: reportažai (iš svarbesnių renginių), skelbimai ar „bėgančios eilutės“ (apie būsimus renginius).

Specialūs leidiniai

- Leidiniai, pristatantys savivaldybėje veikiančias jaunimo organizacijas, pvz., kalendorius, Jaunimo tarybos plakatas.

Kita

- Bendravimas su jaunimu socialinių tinklų svetainėse (pvz., *Facebook*).

Apibendrinant, jaunimo reikalų koordinatoriai naudoja visas svarbiausias informavimo priemones: informavimą internete, el. paštu, trumposiomis žinutėmis; informacijos pateikimą spaudoje, televizijoje; informacinius renginius; leidinius, plakatus ir skrajutes; jaunimo politikos pristatymą įvairiuose renginiuose. Naudojamos priemonės šiek tiek skiriasi kiekvienoje savivaldybėje. Šiuos skirtumus lemia savivaldybės specifika, pirmiausia jos dydis – mažesnėse savivaldybėse daugiau pasikliaujama neformaliais kanalais, didesnėse ieškoma priemonių, galinčių patraukti didesnę auditoriją. Taip pat skiriasi ir įdedamų pastangų kiekis – kai kuriose savivaldybėse koordinatoriai skiria daug dėmesio informavimo veiklai ir stengiasi taikyti įvairias, taip pat kūrybiškas informavimo priemones, kai kuriose požiūris yra formalesnis ir atliekama tik būtiniausia informavimo veikla.

1.2. Jaunimo organizacijų naudojamos informavimo priemonės

Tyrime dalyvavę jaunimo organizacijų atstovai naudoja tokias informavimo priemones ir atlieka informavimo veiklas:

Asmeninis informavimas (tiesioginis ir el. paštu)

- Narių informavimas per savo narių el. pašto sąrašus.
- El. pašto sąrašai, į kuriuos įtraukiami ne tik organizacijų nariai ar nuolatiniai lankytojai, bet ir pavieniai jaunuoliai. Pvz., Telšių jaunimo centre visų, kurie užėina, prašoma palikti kontaktus, kuriuos centro vadovė įtraukia į el. pašto sąrašus.
- Informavimas trumposiomis telefono žinutėmis (naudojamos mažų kainų paslaugos, pvz., „Ežys“, „Labas“).

Informacijos skelbimas internete

- Internetinės organizacijų svetainės. Kai kurios organizacijos turi atskiras skyrių interneto svetaines, kai kurios naudoja visos organizacijos (nacionaliniu mastu) svetaines, pvz.

Lietuvos Skautija, Lietuvos Šaulių sąjunga. Tačiau tokias svetaines turi ne visos veikiančios organizacijos.

Plakatai, skelbimai, skrajutės

- Skelbimai – kvietimai išjungti (juos minėjo naudojantys Skautai, sporto organizacijos).
- Bukletai, lankstinukai.
- Skrajutės.

Tiesioginiai pristatymai, informaciniai renginiai

- Mobilios informavimo akcijos, pvz., ryškus savanorių autobusiukas Telšiuose, apskritai pristatęs jaunimo organizacijas, apvažiavęs savivaldybės mokyklas. Tokių renginių metu tiesiogiai bendraujama, dalijama informacinės medžiaga.
- Trumpi pristatymai mokyklose per pertraukas. Pvz., Telšių jaunimo centro atstovai ėjo į klases prasidedant pertraukai ir per 5 min. pristatė organizaciją.
- Organizacijų pristatymai įvairiuose renginiuose. Pvz., Telšių jaunimo centras per renginius (nebūtinai paties organizuotus) iškabina laminuotas nuotraukas iš įdomių, patrauklių renginių, pvz., dviračių žygio.

Renginiai, akcijos visuomenei

- Eisenos, paradai (rengia Skautai, Šauliai).
- Organizacijų prisistatymai su konkrečiau turinio paskaitomis ar seminarais. Pvz., Telšių raudonojo kryžiaus nariai, grįžę iš mokymų ir pan. renginių, turi pravesti seminarus mokyklose. Skautai taip pat rengia paskaitas mokyklose ir darželiuose.

Spauda, audiovizualinė žiniasklaida

- Straipsniai, skelbimai spaudoje.
- Projektai su vietos televizija ir radijo stotimis, dažniausiai gavę projektinį finansavimą. Pvz., Telšių jaunimo centro projektas su vietos televizija „Jaunimas jaunimui“, kurio metu kurta laida „Mes“. „Klaipėdos alternatyvusis kanalas“ – projektas, skirtas sukurti 10 internetinės televizijos laidų.

Jaunimo spauda

- Organizacijos laikraštis (leido viena iš Lazdijų jaunimo organizacijų).
- Leidiniai „jaunimas-jaunimui“ (Telšių jaunimo centro žurnalas „Woba“, nepriklausomas Lazdijų rajono laikraštis „Nulis rėmų“).

Atributika

- Vėliavėlės, naudojamos per renginius, eisenas (Šaulių organizacija).
- Specifinė apranga, padedanti atkreipti dėmesį. Tokią aprangą dėl organizacijos specifikos turi Šauliai, Skautai; Raudonojo kryžiaus organizacija turi specialias liemenes. Telšių jaunimo centras yra pagaminęs nedidelį kiekį bluzonų su užrašu „Jaunimo centro savanoris“.

Kita

- Kitos, netradicinės, skelbimo apie renginį priemonės. Pvz., Telšių jaunimo centras vienam renginiui mieste buvo nupiešęs dideles rodykles, iš visų pusių vedančias į Katedros aikštę su užrašais „Telšių Jaunimo centro organizuojamas renginys, tada ir tada. Užsuk!“.

Apibendrinant, jaunimo organizacijos naudoja įvairius informavimo kanalus, nors jų informavimo priemonės dažnai mažesnio masto, negu naudojamos koordinatorių – dėl finansinių išteklių, patirties trūkumo ar kitokio (nevyriausybinių organizacijos) statuso. Tačiau naudojamos priemonės

taip pat apima svarbiausius kanalus: internetines svetaines, el. pašto adresus, SMS žinutes, leidinius, darbą su spauda ir kita žiniasklaida, informacinius renginius ir pristatymus ir kt.

2. JAUNIMO INFORMAVIMO EFEKTYVUMO VERTINIMAS

2.1. Naudojamų informavimo priemonių efektyvumo vertinimas

Kiekybinė jaunimo reikalų koordinatorių apklausa parodė, kad, remiantis jų patirtimi, efektyviausios priemonės yra tiesioginiai kontaktai su jaunimo organizacijomis, el. pašto konferencijos, pranešimai specialiose jaunimui skirtose svetainėse (šias priemones kaip efektyviausias nurodė per 60 proc. koordinatorių), pranešimai periodinėje spaudoje (31,5 proc.), dar – informaciniai renginiai (20,4 proc.), iš dalies – plakatai (13 proc.). Kitas priemones efektyviomis laiko mažiau negu 10 proc. koordinatorių.

Taigi, jaunimo reikalų koordinatorių ir pačių jaunimo organizacijų vertinimu, efektyviausia priemonė, galinti paskatinti naujų narių įsitraukimą į jaunimo organizacijų veiklą ir aktyvų dalyvavimą renginiuose, yra tiesioginė komunikacija, t. y., informacijos sklaida iš lūpų į lūpas, kai veikloje jau dalyvaujantys jaunuoliai savo pavyzdžiu įtraukia draugus ir pažįstamus. Tačiau akivaizdu, kad tokio informacijos kanalo galimybės yra ribotos – taip galima pasiekti tik ribotą skaičių jaunuolių, toks būdas netinka renginių viešinimui. Be to, informavimas reikalingas ne tik jaunuolių pritraukimui, bet ir bendruomenės informavimui apie jaunimo politiką ir jaunimo organizacijų veiklą. Todėl informavimo veikloje turėtų būti derinamos įvairios priemonės, atsižvelgiant į tikslines grupes kiekvienoje konkrečioje situacijoje, prieinamus resursus, renginio ar veiklos pobūdį ir kitus veiksnius.

Toliau išsamiai, remiantis kokybiniu interviu medžiaga, apžvelgiamas įvairių informavimo priemonių efektyvumas – tiek informuojant jaunimo organizacijas, tiek bendrąją jaunimo auditoriją, remiantis tiek koordinatorių, tiek jaunimo organizacijų vertinimais.

Įdomi veikla kaip savaime pritraukiantis motyvacijos šaltinis

Praktiškai visos apklaustos jaunimo organizacijos, o taip pat ir koordinatoriai, laikosi nuomonės, kad geriausias informavimo būdas yra savaime sklindanti iš lūpų į lūpas informacija, kai į organizacijų veiklą įsitraukęs jaunimas pritraukia į veiklą savo draugus ir pažįstamus. Jei organizacija vykdo įdomią ir patrauklią veiklą, informacija apie ją pasklinda beveik savaime¹:

Pagrindinė informacijos sklaida yra iš lūpų į lūpas, vaikai vieni per kitus, tiesiog „buvom ten, patiko“. [...] Aš manau, kad [efektyviausia], kai jie patys dalyvauja toje veikloje, eina kalbasi su draugais ir tai yra tiesiog gyvas pavyzdys, gyva kalba, o ne kažkokia skrajutė, ne kažkoks lankstinukas. Kai gyvais pavyzdžiais – „buvau, darėm šitą, veikėm šitą, užsiėmimas buvo toks ar kitoks“ – tai yra geriausia [priemonė] bent jau pas mus (Jaunimo organizacijos atstovė).

Iš tokių pasisakymų ir kitų interviu matyti problema, kad informavimas yra susijęs su motyvacijos klausimu – paprastas informacijos paskelbimas dažnai nemotyvuoja pradėti dalyvauti veikloje ar net paprasčiausiai ateiti į renginį:

Šiek tiek trūksta pačios motyvacijos ir, žinoma, informacijos sklaidos, nes, tarkim, kaip galvočiau būdamas pasyvus? Žinoma būtų pirmenybė veiklai namuose. Toliau, jeigu aš

¹ Ataskaitoje pateikiamų interviu citatų kalba taisyta minimaliai. Siekiant išsaugoti respondentų anonimiškumą, nurodomos tik cituojamų asmenų pareigos arba priklausomybė jaunimo organizacijoms, nenurodant konkrečios savivaldybės. Respondentai tiksliau identifikuojami ten, kur pateikiama informacija apie atskiras, konkrečiose savivaldybėse įgyvendintas informavimo priemones.

žinočiau, kad vyksta kažkoks renginys, na, man vienam būtų nejauku eiti, nes aš esu pasyvus, neturiu daug draugų. Taigi, aš nuėjęs vienas tenai galbūt pasivaikščiosiu ir greitai, tyliai dingsiu. Tai kaip ir nėra tikslo eiti. Bet jeigu atsirastų motyvacija, kad tenai aš būsiu užkalbintas ir pasijausiu gerai, tai tada jau būtų link tos pusės, kad eičiau ir bendraučiau, ir tada pabandžius jau būtų smagiau (Jaunimo organizacijos atstovas).

Todėl ir yra efektyvesnis informacijos sklidimas iš lūpų į lūpas:

[...] nes dažnai būna, kad perskaito skelbimą, bet tiesiog tuo nesusižavi. Galbūt kitas bijo ateit, kad ten bus nesuprastas... O kai atsivedi už rankos, ten pabūna, o tada jam irgi patinka (Jaunimo organizacijos atstovė).

Žinoma, tokiam pritraukimui reikia, kad veikla tikrai būtų įdomi. Taip jaunuolius pavyksta pritraukti per nebūtinai labai „ambicingą“, bet pirmiausia jiems įdomią veiklą. Pvz., Kelmės rajone nemažai jaunuolių pritraukia sporto būreliai. Telšių jaunimo centro vadovė prie jaunimo centro pasirūpino įrengti vietą krepšiniui (nors ir kyla problemų, nes ji yra šalia mašinų stovėjimo aikštelės ir dažnai būna užstatoma) bei rengia įvairius būrelius, po kurių kai kurie jaunuoliai pasilieka ir ima dalyvauti kitoje veikloje:

Tai man pats toks maloniausias [dalykas], kai aš išgirstu, kad „atėjau tik į gitarą“, ir aš stebiu tuos žmones ir matau, jis ateina tik į gitaros užsiėmimus, ir vėl ateina į gitaros ir taip vieni kiti pasilieka, o kiti striukę ant pečių ir pirmyn. Paskui praeina kažkiek laiko ir sako: „na va, atėjau į gitarą tada, buvo taip nedrąsu, bet paskui pasilikau“ (Jaunimo centro vadovė).

Taigi svarbu, kad viešinimas nebūtų savitikslis, neskatintų nepamatuotų lūkesčių, kad atitiktų savo funkciją:

O šiaip dėl tų renginių, tai man viena mintis dabar taip sukasi galvoj – galima labai gerą reklamą pasidaryt ir labai daug žmonių pritraukt, bet jeigu jie atėję nepamatys ten to, kas jiems patiks iš tikrųjų, tai kitais metais ar kitą mėnesį tu gali ten sukt tą reklamą tris kartus geresnę, bet jie vis tiek neis, nes sakys, "pernai nepatiko, tai ko čia šiomet eisiu“. Jei kelis kartus tas pats kartojasi, neverta dėmesio, tai... Reklamuotis galima bet kaip. Svarbiausia tas pats finalas, ką tu jiems parodysi (Jaunimo organizacijos atstovas).

Be to, reikalingi ne tik įdomūs renginiai, bet ir papildomos pastangos motyvuoti dalyvauti. Pvz., ne vienas iš apklaustųjų, dirbančių su jaunimu, minėjo, kad pritraukia jaunuolius duodami jiems atsakomybę už tam tikrus darbus, nes tai padeda įtraukti į veiklą mažiau motyvuotus jaunuolius:

Tie, kurie yra pirmieji mokykloj, lyderiukai, tie ir čia ateina. Bet pritraukti kitus galima per masinius renginius. Kai darėm šokių maratoną, tai begales jaunimo į organizavimą pritraukėm. Pavyzdžiui, tie aktyvūs yra penkiolika, bet į procesą reikia įtraukti ir daugiau. Ir, pavyzdžiui, tie vadinamieji gatviniai chuliganai, jie labai aktyviai įsitraukia į projektus kaip į darbinę veiklą, nes jiems yra motyvas – bilieta nepirkti, ir šiaip tu dalyvauji pačiame procese kaip organizatorius (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Visa tai rodo, kad pirmasis žingsnis link aktyvesnio jaunimo dalyvavimo organizacijų veikloje – įdomios veiklos galimybė. Nors tai yra veiksmingas būdas pritraukti jaunimą į organizacijų veiklą, yra būtinas informavimas ir kitomis priemonėmis, kai reikia paskelbti apie renginius, projektus arba kitą informaciją. Be to, akivaizdu, kad informacija savaime sklinda tik socialiniais tinklais ir negali pasiekti viso jaunimo. Kaip įvardino vienas iš jaunimo reikalų koordinatorių, sunkiausia pasiekti „jaunimą gatvėse“, nes motyvuoti arba priklausantys organizacijoms yra lengviau pasiekiami.

Asmeninis informavimas (tiesioginis ir el. paštu)

Su jaunimu dirbančių žmonių nuomone, kitas gana efektyvus būdas informuoti jaunimą yra informacijos siuntimas el. paštu. Žinoma, tokiu būdu pasiekiamas ribotas žmonių skaičius, bet toks informavimas yra tikslingas, nes informacija tiesiogiai siunčiama jaunimui, dalyvaujančiam jaunimo organizacijų veikloje arba įtrauktam į kitas jaunimo el. pašto konferencijas. Todėl toks informacijos skleidimas didina tikimybę, kad informacija bus gauta ir perskaityta (skirtingai negu, pvz., skelbimas spaudoje). Taip skelbia informaciją apie savo veiklą pačios jaunimo organizacijos, per organizacijų el. pašto sąrašus informaciją skleidžia ir jaunimo reikalų koordinatoriai. Jaunimo reikalų koordinatoriai mano, kad toks informacijos skleidimas yra gana efektyvus:

Geriausiai [paskleisti informaciją] vis dėl to yra per jaunimo centrą. Jie turi apie 300 jaunuolių el. pašto adresų, tai jiems pateikus informaciją, jie automatiškai ją skleidžia, ir tada kiekvienas ją jau gauna. Tuomet priklauso tik nuo paties jaunuolio, ar jis nori ją gauti, ar ne, ar jis ją ištrina, ar tiesiog nepriima informacijos. Dabar, išbandžius visus variantus, pastebėjau, kad ši patirtis yra geriausia, nes savivaldybės tinklalapio nelabai lanko (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Šiaip visą informaciją siunčiu jaunimui, pas mane didelis katalogas jaunimo yra elektroniniu paštu, tai tada ten siunti viską, ar renginys, ar kažkas. Ir dabar, pavyzdžiui, vakar vienas jaunuolis gavo Lenkijos – Lietuvos jaunimo mainų fondo nuostatus ir jau naktį rašo – „padėk rašyt“ (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Kai kurie koordinatoriai arba jaunimo centrų vadovai bando į el. pašto sąrašus įtraukti daugiau jaunimo, ne tik organizacijų narius. Pvz., Telšių jaunimo centro direktorė prašo palikti kontaktus į centrą įvairiais reikalais užsukusius jaunuolius ir įtraukia juos į el. pašto sąrašus. Klaipėdoje savivaldybės tinklalapio jaunimo skiltyje galima užsiprenumeruoti naujienas, sąrašai taip pat pildomi per informacinius renginius:

Iš [mūsų miesto] kontaktai yra paimti per kontaktų mugę, kurie yra dalyvavę. Kai kiekvienas registruojasi, surašo savo telefono numerį, elektroninį paštą. Bet kur – bet kokiuose mokymuose dalyvauji, ar vedi tuos mokymus ar kažkokia konferencija, visur yra prašoma elektroninio pašto ir telefono. Kai užrašo, aš iš karto suvedu į tą „groupsą“ [el. pašto konferencija]. Vis papildai, papildai, papildai. Jeigu nenori, jie gali šitų naujienų atsisakyti (Jaunimo reikalų koordinatorius).

El. pašto sąrašai naudojami ne tik skelbimams persiųsti, bet ir informacijos iš kitų šaltinių platesnei sklaidai. Pvz., Klaipėdoje į el. pašto sąrašus koordinatorius persiunčia ir kai kuriuos iš spaudos atrinktus straipsnius.

Spauda

Tradiciskai viešinimo veikloje daug dėmesio yra skiriama darbui su žiniasklaida. Lyginant su jaunimo organizacijomis, jaunimo reikalų viešinimui per žiniasklaidą didesnę reikšmę skiria jaunimo reikalų koordinatoriai. Ir jaunimo organizacijos, ir koordinatoriai teigė, kad spauda tikrai nėra geriausias būdas pasiekti patį jaunimą, tačiau ji reikalinga norint didinti jaunimo politikos supratimą, jaunimo organizacijų žinomumą, informuoti visą vietos bendruomenę apie jaunimo reikalus ir įvykius savivaldybėje.

Daugelis apklaustų su jaunimu dirbančių žmonių teigė, kad spauda nepasiekia daug jaunimo, labiau informacija spaudoje pasidomi nebent tie jaunuoliai, kurie yra asmeniškai susiję su skelbiama naujiena:

Jeigu mes norime visuotinio [paskelbimo] jaunimo organizacijoms, tada dedu skelbimuką į laikraštį „Vyks visuotinis susirinkimas“, nors pastebėjau, kad skelbimai laikraštyje yra nepasiekiami [neperskaitomi]. [...] Aš manau, kad skaito tie, kurie rašo, apie kuriuos rašo, o daugiau, manau, kad nelabai ir užkabina“ (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Laukia jie. Ir tik tada kai jie žino, kad kažką jie darė ir žurnalistas buvo, tada bėga visi pirkti laikraščius, nes gal pamatys save. Bet tai irgi gerai, nes gal jie vieną straipsnį paskaitys, o paskui ir kitą (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Dar vienas pašnekovas minėjo, kad jei jaunimas domisi, informacija vis tiek pasiekia jį ir per spaudą:

Bet va būna, ateina toks atgalinis [ryšys]. Sakysim, jeigu apie dviračių žygį idėjom į laikraštį, tai va buvo, kad... Na, aš visą laiką galvojau, kad mažiausiai efektyvu yra per laikraštį, per spaudą, nes jaunimas vis tiek neskaito, bet kažkaip, kas jiems aktualu, matyt paskaitys (Jaunimo centro vadovė).

Spauda naudojama informuoti jaunimą ir dėl to, kad informacija gali pasiekti jaunimą netiesiogiai, per vyresnius organizacijų vadovus, tėvus ir senelius:

Dar yra viltis, kadangi tų jaunimo organizacijų vadovai yra ne visada tas pats jaunas žmogus – yra vyresnių, yra pedagogų, yra kultūros darbuotojai, kurie galbūt skaito šį laikraštį ir taip užkabina. Kitą kartą nebūtinai tą jauną žmogų turi užkabinti, gali per tą vadovą. Arba tėvas paskaitys ir pasakys galbūt: „jūs eikite ir kažką darykite“ (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Tačiau spauda reikalinga ne tik jaunimo pasiekimui, bet ir bendruomenės informavimui:

Tada tikrai visi mato, kad yra jaunimas rajone, kad jis gyvas, kad jis veikia, kad jam reikia, ir panašiai. Kad jam skauda, galų gale. Tai yra parodymas visuomenei visų pirmiausia (Jaunimo reikalų koordinatorė apie jaunimo leidžiamą laikraštį).

Kitos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorė sakė abejojanti, ar jaunimas skaito laikraščius, bet informaciją labiau adresuojanti bendrai visuomenei. Dar vienos jaunimo reikalų koordinatorės žodžiais, „kaip ir pareiga per spaudą informuoti“.

Be to, darbas su spauda reikalingas ir siekiant informuoti pačią savivaldybę, norint pagrįsti jaunimo koordinatorių veiklą, demonstruoti jaunimo politikos būtinumą ir jaunimo interesus:

Tas visas informavimas, koks jis vyksta, tai, be abejo, nelieka nepastebėta. Tai kaip tik yra savivaldybės darbuotojams, mano viršininkams, politikams, kaip tik yra pamatymas, kad vyksta. Kad, kaip aš sakau, jaunimas gyvas ir kad jam reikia. Va čia yra pats pirmasis ir vienintelis toks... reikalas viso šito informavimo (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Jaunimo spauda

Informuojant patį jaunimą, daug efektyvesnė priemonė yra paties jaunimo rengiami ir jaunimui skiriami leidiniai, kurie yra ne tik patrauklesni pačiam jaunimui, bet ir suteikia jaunuoliams

konkretų užsiėmimą. Nagrinėtose 7 savivaldybėse rasti du tokių anksčiau ėjusių arba vis dar leidžiamų leidinių pavyzdžiai: laikraštis „Atsargiai – jaunimas“ Lazdijuose ir žurnalas „Woba“ Telšiuose. Išsamiau šie pavyzdžiai bus aprašyti skyriuje „Gerosios praktikos pavyzdžiai“. Dar viena atskira leidinių kategorija yra laikraščių specialūs priedai ar puslapiai jaunimui, kurie bus išsamiau aptarti skyriuje „Darbas su žiniasklaida“.

„Woba“ žurnalo leidybos iniciatorė, Telšių jaunimo centro vadovė teigia, kad toks leidinys yra geriau negu specialus puslapis jaunimui vietos laikraštyje. To paties centro savanorės nuomone, žurnalas patraukia jaunimo dėmesį:

Ten [laikraštyje] yra priedas jaunimui. [...] bet neaišku, kada ten išeina, ir iš viso, paimti laikraštį tokį nėra patrauklu į rankas. Na, jie neskaito, kaip aš supratau. Dėl to jie ir sakė, kad mums reikia tokio, ir į kišenę įkišt, ir spalvoto (Jaunimo centro vadovė).

Aš klausiau vienos mergaitės, tai ji sakė, kad jie klasėje labai aptarinėjo šitą žurnalą ir [kilo klausimai] „o kaip ten patekti?“ Mat maždaug toks lygis, kad ten, kur žurnalą kuria, matyt ne kiekvienas dar gal ir ateiti. Tai aš va irgi drąsinau, kalbėjau: „kaip negalima? Dar ir reikia eiti. Pačiam imti ir ateiti“ (Jaunimo centro savanorė).

Lazdijų savivaldybės jaunimo reikalų koordinatore, remdamasi savo savivaldybės patirtimi, irgi teigia, kad jaunimui skirtas periodinis leidinys yra gera informavimo priemonė:

Ėjo laikraštis „Nulis rėmų“, buvo išėję 10 numerių. Dabar turim priedą „Atsargiai – jaunimas“, eina kiek – du, trys – metai. [...] Idealus variantas buvo jaunimo laikraštis, kada kiekvieną mėnesį reguliariai buvo sukauptos visos naujienos, visi įvykiai, visi būsimi renginiai, ir apie projektus, apie kažką tai. [...] [O pats jaunimas] laukdavo, iš tikrųjų laukdavo. Man ir patys tie jaunesni žurnalistikai [pasakojo], nes jie suvažiuodavo iš savo mokyklų. Visos mokyklos buvo apimtos, ir kiekvienas gali papasakot, kas pas jį vyksta, ir pasakodavo, kad laukdavo, ypatingai mokytojai. O jaunimui ką, labai smagu, kai atsiverti, ten tavo draugas nufotografuotas, visa foto sesija, sakykim, kas vyksta pertraukų metu koridoriuose ir panašiai (Jaunimo reikalų koordinatore).

Informacijos skelbimas internete

Per tyrimą praktiškai visi jaunimo reikalų koordinatoriai, taip pat jaunimo organizacijų atstovai teigė, kad būtų labai reikalingas centrinis puslapis, kuriame būtų skelbiama visa tos savivaldybės su jaunimu susijusi informacija. Tyrimo metu (2008 m. pabaigoje) toks puslapis veikė Jonavoje (jis priklausė Jonavos jaunimo „Apskritajam stalui“). Lazdijuose toks puslapis veikė, ir, Lazdijų jaunimo reikalų koordinatore žodžiais, buvo „labai galingas“. Tačiau svetainė ilgą laiką buvo beveik nepalaikoma, naujienos vėl pradėtos skelbti nuo 2009 m. pradžios.

Kai kurių savivaldybių puslapiuose yra aiškiai išskirta jaunimo skiltis ir reguliariai skelbiamos jaunimui skirtos naujienos bei kita su jaunimu susijusi informacija (Kelmės, Klaipėdos, Lazdijų, Skuodo, Šiaulių, Telšių savivaldybių svetainėse). Tačiau, pačių koordinatorių teigimu, šie puslapiai nėra plačiai žinomi ir naudojami jaunimo:

[...] iš pradžių, kai pradėjau dirbti, dėjau naujienas į tinklapį, bet pamačiau kad nelabai kas jį žino (Jaunimo reikalų koordinatore).

Pradžiai bandžiau mūsų savivaldybės svetainėje, kur yra jaunimo skiltis, bandyti dėti tas jaunimo naujienas, bet pastebėjau, kad jaunimas ten labai mažai užėina į tą svetainę. Tiesiog kiek vis klausiu, tai [sulaukiu atsakymo] – „o, ar ten dar yra, ar ten dar galima pasižiūrėti?“

[...] Kai užduoda klausimą, kokios čia tos jaunimo organizacijos, ir pasakai, kad yra Jaunimo skyrelyje miesto tinklalapyje paskelbta, tai sulauki nuostabos (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Daugelis kalbintų jaunimo organizacijų taip pat nurodė, kad labai trūksta centrinio portalo jaunimui savivaldybėse, kuriame centralizuotai būtų skelbiama visa jaunimui skirta informacija.

Plakatai, skelbimai, skrajutės

Dažnai naudojama, tradicinė informavimo priemonė yra skelbimai (pačių, buitiniemis spausdinimo priemonėmis pasigaminti skelbimai) ir plakatai. Apklaustų jaunimo darbuotojų vertinimu, jie nėra pati veiksmingiausia priemonė, nors vis tiek pasiekia dalį jaunuolių, ypač kurie nepasiekiami kitais būdais, nes nėra įsijungę į organizacijų tinklus, neskaito spaudos.

Plakatai nėra efektyvūs vien dėl to, kad jie turi konkuruoti su gausybe kitų skelbimų:

Skelbimai mokyklose irgi nėra efektyvūs, nebent tai yra itin „crazy“ ir patrauklu, kad jaunas žmogus paskaitytų, nes tų plakatų ir skelbimų ten yra milijonai. Ir nebent tik kažkas ypatingo yra paskelbta ir jaunuolį užkabina, tada jis paskaito (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Kai kuriose savivaldybėse susiduriama su plakatų platinimo problema – pvz., Šiaulių mieste nėra vietos, kur būtų galima nemokamai kabinti plakatus; į mokyklas nusiųstus plakatus jos ne visada iškabina. Kelmės atstovai taip pat minėjo, kad mokykloms siunčiama informacija „užstringa“.

Bet būna, kad ir plakatas efektyviai atlieka informavimo funkciją, iš jo jaunimas sužino apie renginius. Vienos iš Telšių jaunimo organizacijų atstovė minėjo, kad plakatai apskritai nėra efektyvūs, bet keletas žmonių kreipėsi ir po plakatais išplatintos informacijos.

Net keli koordinatoriai iškėlė mintį, kad skelbimai ir plakatai galėtų būti geresnė informavimo priemonė, jei mieste būtų skelbimo lenta, skirta būtent jaunimui. Tai būtų ypač aktualu mažuose miesteliuose.

Kartais gana veiksminga priemonė yra skrajutės:

Pastebėjome, kad labai daug duoda skrajučių įbrukimas į rankas, nes vienaip ar kitaip gauna informaciją, kad kažkas vyksta (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Tiesioginiai pristatymai

Ir apklausti jaunimo reikalų koordinatoriai, ir jaunimo organizacijos yra rengę įvairių informavimo akcijų – mugių ar renginių forma, taip pat „mobilių“, kai būdavo aplankomos savivaldybės mokyklos.

Tiesioginiai pristatymai yra gana efektyvūs, nes tai nėra anonimiškai spaudos forma pateikta informacija:

Jie patys [jaunimo centras] eina į mokyklas ir sako: „mes patys dar nespėjame grįžti [po pristatymų] į savo būstinę, kaip pas mus vorele pareina žmonės nauji“. Tai aš manau, kad tai yra geriausias variantas, kada tu nueini pats ir kalbiesi, o ne kažkokioje vietoje kažkas kažką pristatinėja (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Jaunimo dėmesį patraukia, kai informavimo renginiai yra gyvi, ne formalūs. Pvz., Klaipėdoje prieš „Jaunimo fiestos“ renginį buvo surengta informavimo akcija, kai po miestų mokyklas važinėjo

ryškus „Ikarus“ autobusas, kuriame grojo muzika, buvo dalijami lankstinukai, lipdukai. Koordinatoriaus teigimu, akcija tikrai atkreipė dėmesį. Panaši akcija – ryškus savanorių autobusiukas, apvažiavęs mokyklas – vyko ir Telšiuose, ji taip pat buvo įvertinta kaip sėkminga.

Taip pat yra vykę renginių, kai organizacijos prisistato vienos kitoms. Renginiai vertinti kaip daugiau ar mažiau efektyvūs priklausomai nuo to, kaip apskritai pavyko renginys, kiek pastangų buvo į jį įdėta. Pvz., vienoje savivaldybėje apie jį atsiliepta skeptiškai, o kitoje panašus renginys pavyko geriau, į jį buvo pakviesta ir žiniasklaidos atstovų:

Mes esame darę prieš konferenciją, kada pačios organizacijos pristato save kitiems. Tikrai nedaug darėm, gal kokius porą kartų, ir galiu pasakyti, kad nepasitvirtino šitas variantas, nes kažkodėl nei susidomėjusių, nei pristatančių [nedaug]. Kažkaip skeptiškai pristato, kokie šūkiiai, ką mes darom, ir viskas tuo baigiasi (Jaunimo reikalų koordinatore).

Jos savo stendus turi reprezentacinius, skautai palapines kokias pasistatę, ten, sakykim, kokie studentai kušetę atsinešę su gitarom groja. Kas, kaip sugeba reprezentuoti. [...] Paskui yra renkama, aišku, tos geriausios idėjos, koncepcijos, prisistatymas, gausiausia organizacija, ir taip toliau. Ir, savaimė suprantama, yra ir visi spaudos atstovai kviečiami – radijas, televizija, spauda, ir taip toliau (Jaunimo reikalų koordinatorius).

Akcijos ir renginiai visuomenei

Jaunimo bei visuomenės dėmesį padeda patraukti ir įvairios akcijos, visuomenei skirti renginiai. Pvz., Telšių skautai dažnai rengia advento vainiko pynimo akcijas mažesnėse kaimų bendruomenėse:

Važiuojame į aplinkinius Telšių kaimelius – Jonapolė, Buožėnai. Mes tiesiog skleidžiam, kad esam tokie skautai, skleidžiam tą savo gerumą, darom kažkokį renginį, pasakojam, kad čia galėtų [jaunimas] įsijungti. Ir aišku ieškom žmonių, kurie tokiuose kaimeliuose – ar kažkoks mokytojas, ar kas kitas – galėtų įtraukti, kviesti tuos vaikus. Ir per didesnę renginį mes pasistengiam, kad keli atstovai iš to kaimelio į renginį atvažiuotų, nes kaimelis yra dar mažesnė bendruomenė ir ten išvis užtenka pabūti vienam iš to kaimelio renginyje ir atsiranda daugiau norinčių (organizacijos atstovė).

Vienoje savivaldybėje visuomenės dėmesys buvo atkreiptas per tai, kad jaunimas prisidėjo prie kraujo rinkimo akcijos:

Dar pas mus tokia kraujo [davimo] akcija vyko, tai mes taip sužaidėm, kad gatvėje grojo muzika ir žmonės atkreipdavo dėmesį. Mes jiems bukletus dalinome ir per spaudą labai daug informavome, tad surinkom tikrai labai daug to nemokamo kraujo. Ir visa tai jaunimas darė, tą visą renginį ir viešinimą (Jaunimo reikalų koordinatore).

Audiovizualinė žiniasklaida

Televizija nėra plačiai naudojama priemonė. Su ja dirba kai kurios Šiaulių organizacijos, bendrą projektą yra turėjęs Telšių jaunimo centras, kitose savivaldybėse televizija kartais praneša apie didesnės reikšmės, platesnio masto renginius. Kadangi ji naudojama rečiau, sunku apibendrinti jos veiksmingumą, tačiau pavieniai įrodymai rodo, kad ji gali patraukti kai kuriuos žmones, sunkiau pasiekiamus kitais kanalais:

Per Vasario 16-ąją, per valstybinę šventę, mūsų vadas buvo pakliuęs į televiziją Žemaitijos, ten laimėjęs [kažką]. Nuvaziavo ir prisistatė kaip Šaulių vadas. Ir viena mama skambino, [klausė] kas čia per organizacija, pasakė [jai], kad čia sukarinta, ji pasakė, kad savo vaiką čia atves. Bet tai buvo ne Telšių miesto, tai buvo iš rajono, kažkur iš ten gilesnių kaimų, kur ta informacija nepasiekia (organizacijos atstovė).

Vienos iš Šiaulių jaunimo organizacijų atstovė taip pat teigė sulaukianti didesnio atgarsio po Šiaulių televizijoje parodytų laidų apie jaunimą.

Analogiška padėtis dėl darbo su radiju – kai kuriose savivaldybėse yra pavienių vykdomų projektų (Lazdijų savivaldybė) arba planuojamų projektų (Telšių savivaldybė). Tikimasi, kad jie bus patrauklūs jaunimui, tačiau konkrečiau įvertinti jų efektyvumą kol kas sunku.

Atributika

Ne paskutinėje vietoje yra organizacijų atributika, kuri irgi padeda didinti organizacijos žinomumą visuomenėje. Visų pirma tai yra speciali organizacijų apranga, taip pat vėliavėlės, kurios irgi atkreipia dėmesį.

Žinoma, ne visos organizacijos gali turėti uniformas. Dėl savo specifikos specialią aprangą turi tokios organizacijos kaip Šauliai, Skautai, Telšių Raudonojo kryžiaus organizacija minėjo turinti specialias liemenes. Speciali apranga ir atributika padeda atkreipti dėmesį:

Renginiuose, kai išeini su savo akcijom – šitas labai daug duoda. Aišku gerai, kai organizacijos turi savo ženklą, savo atributiką, nes skiriasi. Nes jeigu be atributikos, tai tiesiog masė žmonių ir neaišku kas ten vyksta (Jaunimo organizacijos atstovė).

Organizacijos, kurios specialios aprangos neturi, gali pasigaminti specialius drabužius – džemperius, marškinėlius. Kaip teigė Telšių jaunimo centro vadovė, kai kuriems savanoriams suteikiami džemperiai su užrašu „Jaunimo centro savanoris“ ne tik atkreipia praeivių dėmesį, bet ir veikia kaip motyvavimo priemonė pačiam jaunimui:

Na vis tiek, važiuoji su dviračiu per miestą, sakykim, ir [užrašytas] internetinis puslapis, tai matysis, kad toks jau yra jaunimo centras. Ir lygiai taip pat jaunimui irgi, [kai užrašyta] „Jaunimo centro savanoris“ – kaip skatinimo ir motyvavimo priemonė tie džemperiai, bus kaip tam tikra siekiamybė. Juos tiesiog galės užsivilkti atlikdamas tam tikrą darbą arba už tam tikrą indėlį, už tam tikrą nuopelną ir, aš manau, tai bus siekiamybė (Jaunimo centro direktorė).

Dėmesį atkreipti gali net toks paprastas dalykas, kaip organizacijos vėliavėlės:

Sakykim, važiuom į dviračių žygį, vežėm tokias vėliavėles. Visi ant dviračių su tomis vėliavėlėmis labai akivaizdžiai. Paskui būna, skambina iš Klaipėdos „mes matėm, ten važiuo Telšių jaunimo centras, paskui susiradom, nes internetinis puslapis buvo užrašytas, susiradom jus internete. Ir – „kaip Jūs čia gyvenat, kas čia per centras?“ (Jaunimo centro vadovė).

2.2. Jaunimo informuotumo vertinimas

Kiekybinės jaunimo reikalų koordinatorių apklausos metu buvo užduotas klausimas apie koordinatorių požiūrį į tai, ar jaunuoliai informuojami pakankamai: „Anksčiau atliktame tyrime² jaunimui buvo užduotas klausimas, kodėl jis nedalyvauja jaunimo organizacijų veikloje. Dalis jaunuolių teigė, kad priežastis yra informavimo trūkumas. Kaip jūs manote, kokios priežastys lėmė tokių jaunuolių atsakymą Jūsų savivaldybėje?“ Dauguma koordinatorių (72,2 proc.) mano, kad informacijos yra pateikiama pakankamai, tačiau jaunimui trūksta iniciatyvos ją susirasti ir pasinaudoti. Kitos nurodomos priežastys (50-20 proc. atsakymų) – informacija pateikiama nepatraukliai, netinkamomis priemonėmis, nereguliariai ir nesistemiškai, arba ne ta informacija, kurios reiktų jaunimui. Tik mažesnė dalis koordinatorių (18,5 proc.) mano, kad jaunimui iš tiesų pateikiama nepakankamai informacijos.

Per pokalbius ir jaunimo reikalų koordinatoriai, ir pačios jaunimo organizacijos iš esmės pritarė nuomonei, kad informacijos netrūksta, tik trūksta motyvacijos ją susirasti arba pasinaudoti gauta informacija:

Aš galvoju, kad jaunas žmogus kartais nenori girdėti. Jis nori dalyvauti, bet jeigu reikia labai įsitraukti, jie nebenori to girdėti, nes aš manau, kad tos informacijos yra tikrai pakankamai. Ir tuomet lengviausia yra pasakyti, kad aš nieko nežinau. Aš tai net ir jiems patiems kartais taip pasakau, kad jūs turbūt nenorit girdėti. Nes juk atsiranda neformalių grupių, kurie ateina pas mane, tai reiškia žino, jog aš esu ir kaip galiu jiems padėti. O kas nenori, tas nežino“ (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Man, pavyzdžiui, kaip pačiai jaunai tai atrodo, tikrai tai nėra tiesa, kad trūksta informacijos. Jeigu tu pats žmogus norėsi, tu ją pasiimsi iš bet kur, o čia jau grynai pats pasyvumas yra ir nežinojimas, kaip apibūdinti tą visą situaciją „kodėl aš tingiu ir nenoriu sužinoti, kas, kur vyksta“. Tiesiog pasako lengviausią būdą, kad trūksta informacijos. Bet aš manau, kad tą informaciją visos organizacijos, kurios nori pritraukti žmonių, bando įteikti visais būdais ir čia tiesiog su pačiu jaunimu yra bėda kažkokia kita (Jaunimo organizacijos atstovė).

Tiesa, geresnę informavimą vis tik galėtų paskatinti ir patraukliau pateikiama informacija:

Gal atsimušam vėl į tą patį reikalą – gal ta informacija nėra pateikiama taip, kaip jie norėtų pamatyti, kad juos tai suviliotų, sugundytų ir jie pagriebtų ją, išplėštų kažkam iš rankų. Gal to pirmiausia mes pasigendame ir neturim (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Čia vėl reikia sugrįžti prie motyvavimo problemos – nepakanka paprasto informacijos pateikimo, kad jaunimas būtų motyvuotas dalyvauti jaunimo organizacijose ir kitoje veikloje. Informavimas turi eiti kartu su motyvuojančia, įdomia ir patrauklia veikla, o vienas iš motyvacijos šaltinių yra tiesioginis bendravimas ir asmeninis aplinkinių pavyzdys:

Mano atveju juk nėra darbo valandų, [nėra taip kad] aš kaip jaunimo koordinatorė dirbu nuo aštuonių iki penkių, o vėliau prasideda kitas darbas, bet ne visi tai gali ir supranta. Ir ne visi koordinatoriai tokie, kiti yra tokie, kaip aš sakau, „vaikščiojantys įstatymai“. Jie sako, koordinatorius neturi šito daryt, šito daryt, bet sakau tada, kaip jūs prisitraukiat jaunus žmones, jeigu jiems sakot, kad neturit to ir ano daryti. Pats turi įsitraukti į tą veiklą (Jaunimo reikalų koordinatorė).

² Šios ataskaitos įvade cituotas Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007 metais atliktas jaunimo situacijos sociologinis tyrimas.

Kita vertus, kaip pastebėjo vienas jaunimo reikalų koordinatorius, informacijos trūkumą gali sukelti informacijos perteklius, kai jaunimas dideliame šiuolaikinės visuomenės informacijos sraute nepastebi jam skirtos informacijos (buvo kalbama apie didelio miesto jaunimą – mažų miestelių atstovai tokios minties neiškėlė). Bet tai tik patvirtina jaunimui skirtų informavimo priemonių poreikį:

Šiuolaikinis jaunimas žioplas. Tu įsivaizduoji, kokie yra informacijos srautai? Skype, frys, internetas, draugas.lt, telefonas, radijas, televizija, laikraščiai, spauda, internetiniai portalai, informaciniai. Jiems labai sunku atsirinkti, plius mokykloj gauna informacijos įvairios, apie renginius, konferencijas, dar kažką universitetuose. Jam labai sunku susisteminti. [...] Galbūt būtų būdas susisteminti, sutraukti į vieną sistemą, gargarą (Jaunimo reikalų koordinatorius).

3.1. Jaunimui skirtų interneto svetainių septyniose savivaldybėse apžvalga

Siekiant įvertinti informacijos jaunimui sklaidą per jaunimui skirtas interneto svetaines, buvo atlikta savivaldybių jaunimui skirtų interneto svetainių paieška ir analizė. Analizės metu buvo vertinamas svetainės turinys ir palaikymas (atnaujinimo dažnumas). Duomenys pateikiami 4 priede. Toliau pateikiama trumpa jaunimui skirtų svetainių tirtose savivaldybėse apžvalga.

Jonava. Jonavos savivaldybės svetainėje nepavyko surasti jaunimui skirtos skilties. Buvo sukurtas ir veikė bendras jaunimui skirtas interneto puslapis www.jonavajaunimas.lt, tačiau šiuo metu svetainė yra nepasiekiamas. Nors, Eurodesk duomenimis, Jonavoje yra veikiančių jaunimo klubų, nepavyko rasti nė vieno iš jų internetinio puslapio. Jonavoje veikia pora politinių jaunimo organizacijų vietos skyrių (Jaunieji liberalcentristai, Jaunieji konservatoriai), tačiau jų svetainėse nėra atskirų skyriams skirtų puslapių. Svetainės turi pora sporto klubų, tačiau jie nėra orientuoti į jaunimą. Taigi šiuo metu Jonavoje nepavyko rasti veikiančios jaunimui skirtos interneto svetainės.

Kelmė. Kelmės savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis. Tinklapius turi dvi visuomeninės jaunimo organizacijos. Veikia du politinių jaunimo organizacijų Kelmės skyrių tinklapiai (kaip bendrųjų organizacijos tinklapių dalis). Taip pat veikia Kelmės tinklinio komandų puslapis, tačiau jis nėra orientuotas į jaunimo tikslinę grupę.

Klaipėda. Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis. Veikia nemažai jaunimo organizacijų puslapių, nors yra veikiančių organizacijų, neturinčių savo interneto puslapio, pvz., Jaunimo informacijos centras, Klaipėdos miesto moksleivių taryba. Veikia vienos politinės organizacijos vietinio skyriaus (Jaunimo organizacijos Darbas) puslapis; kai kurie politinių organizacijų Klaipėdos skyriai neturi atskirų skilčių tinklapiuose (Jaunųjų konservatorių lyga, Atlanto sutarties Lietuvos bendrija, Socialdemokratinio jaunimo sąjunga). Svetainę turi Klaipėdos universiteto Studentų atstovybė, kitų aukštųjų mokyklų puslapiuose pateikiama minimali informacija.

Lazdijai. Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis, į kurią patenkama ne tiesiai iš pirmojo svetainės puslapio, bet per meniu punktą „Veikla“. Veikia centralizuotas puslapis jaunimui „Nulis rėmų“. Į šį portalą pateikiama nuoroda savivaldybės skiltyje jaunimui. Nors yra veikiančių organizacijų, beveik nė viena neturi internetinio puslapio – vienintelė veikusi svetainė, kurią pavyko rasti, šiuo metu nepasiekiamas.

Telšiai. Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis. Veikia keletas jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų svetainių. Svetainę turėjo Telšių jaunimo centras, tačiau šiuo metu svetainė nepasiekiamas.

Skuodas. Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis. Tai vienintelė svetainė, kurią pavyko rasti, skirta Skuodo jaunimui. Skuode veikia poros politinių organizacijų skyriai (Jaunieji krikščionys demokratai, Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga), bet jie neturi atskirų tinklapių. Tinklapius neturi Skuodo jaunimo centras, Skuodo rajono nevyriausybinis jaunimo organizacijų sąjunga.

Šiauliai. Savivaldybės svetainėje yra jaunimui (kartu su NVO) skirta skiltis „NVO ir jaunimui“. Informaciniame meniu ir kultūrai skirtame portale www.menas.siauliai.lt pateikiama trumpa, kartais minimali informacija apie Šiauliuose veikiančias jaunimo organizacijas. Tinklapius turi kelios jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, tačiau yra gana aktyviai veikiančių organizacijų.

kurios neturi savo puslapių internete (pvz., jaunimo klubas „Tarp savų“). Tinklapius turi poros politinių jaunimo organizacijų Šiaulių skyriai, taip pat aukštųjų mokyklų studentų atstovybės.

Kaip parodė svetainių apžvalga, kai kuriose savivaldybėse veikia nemažai jaunimui skirtų svetainių, o kitose jų yra vos kelios ar nė vienos. Mažiausiai interneto svetainių jaunimui yra Jonavos ir Skuodo savivaldybėse, daugiausiai – Klaipėdos m. savivaldybėje.

Svetaines galima skirstyti į kelias grupes:

1. Jaunimo skiltys savivaldybių puslapiuose. Jas turi visos nagrinėtos savivaldybės, išskyrus Jonavos.
2. Centralizuotos jaunimui skirtos svetainės, nesusijusios su viena kuria organizacija. Tokia svetainė veikia Lazdijų savivaldybėje; anksčiau veikė ir buvo aktyviai atnaujinama Jonavos jaunimui skirta svetainė, tačiau šiuo metu ji neveikia.
3. Atskirų jaunimo organizacijų svetainės. Jas turi kai kurios, bet tikrai ne visos, savivaldybėse veikiančios organizacijos. Ypač išsiskiria Lietuvos skautijos vietinių skyrių svetainės.
4. Su jaunimu dirbančių organizacijų svetainės. Veikia tik keletas tokių svetainių, daugiausiai Klaipėdoje, kur tokių organizacijų ir yra daugiausiai.
5. Politinių jaunimo organizacijų vietinių skyrių svetainės, tačiau jas turi ne visi vietiniai skyriai.

Analizuojant nagrinėtų savivaldybių jaunimui skirtas interneto svetaines ir remiantis tyrimo metu atliktų interviu medžiaga, galima išskirti keletą problemų.

1. Centralizuotų svetainių jaunimui trūkumas. Daugumoje savivaldybių centralizuotos jaunimui skirtos svetainės yra tik savivaldybių svetainių skiltys jaunimui. Jos yra nevienodos kokybės ir ne visos nuolat atnaujinami. Tik vienoje svetainėje (Klaipėdos) yra naujienų prenumeravimo galimybė.

Savivaldybių skiltys jaunimui, kuriose skelbiama naujausia informacija apie jaunimui skirtus renginius, projektų finansavimo galimybes ir kt., galėtų atlikti centralizuoto informacijos pateikimo jaunimui funkciją. Tačiau pagrindinis jų trūkumas – oficialumas, sąsaja su formalios valdžios institucija, taip pat su tuo susijusi formalė svetainių išvaizda, nepatraukli jaunimui.

Skirtingos situacijos pavyzdys yra Lazdijų savivaldybėje veikiantis jaunimui skirtas puslapis www.nulisremu.lt, sukurtas įgyvendinant projektą „Būk informuotas“ (plačiau šis atvejis aprašytas skyriuje „Gerosios praktikos pavyzdžiai“). Kad puslapis turėtų būti pagrindinis jaunimui skirtas puslapis Lazdijų savivaldybėje, rodo ir tai, kad Lazdijų savivaldybės jaunimo skilties pagrindiniame puslapyje yra nuoroda į šį puslapį („Naujausia informacija apie Lazdijų rajono jaunimą – portale www.nulisremu.lt“). Kurį laiką puslapis buvo neatnaujintas, dabar naujienų skiltis yra gana dažnai atnaujinama. Iš svetainės taip pat būdavo galima atsisiųsti jaunimui skirtų leidinių elektronines versijas (paskutinė – 2007 m.). Šie leidiniai, kaip parodė tyrimas, buvo itin teigiamai įvertinti tarp jaunimo. Tačiau svetainėje veikiantis forumas yra praktiškai nenaudojamas. Taigi kol kas svetainei trūksta aktyvumo, ji tik pradeda vėl atgaivinti po ilgesnės pertraukos, tačiau ji turi galimybę tapti svarbia informaciją jaunimui sutelkiančia priemone.

2. Jaunimo organizacijų svetainių trūkumas. Savivaldybėse apskritai veikia nedaug jaunimo organizacijų tinklapių. Yra savivaldybių, kuriose tinklapių neturi nė viena iš veikiančių jaunimo organizacijų. Taigi jaunimui apskritai trūksta informacijos internete, kuris yra vienas priimtinausių kanalų jaunimui. Tokios svetainės būtų naudingos ir dėl to, kad jose taip pat būtų galima sukurti forumus, kurie galėtų tapti jaunimo diskusijų, idėjų pasikeitimo ir kūrimo vieta, galinčia paskatinti bendrą jaunimo veiklą. Kaip rodo aktyvių svetainių pavyzdys (pvz., Skautų tinklapiai), tai yra įgyvendinamas uždavinys.

3. Tęstinumo trūkumas ir svetainių kokybė. Didelė dalis svetainių yra neatnaujinamos, yra nemažai netgi nepasiekiamų anksčiau veikusių svetainių. Tai rodo jaunimo organizacijų veiklos tęstinumo, taip pat finansavimo trūkumo problemas.

Tarp organizacijų svetainių yra labai įvairios kokybės svetainių. Paprastai, kuo didesnė organizacija (pvz., veikianti visoje Lietuvoje), tuo profesionalesnė ir geriau atnaujinama jos svetainė. Šią problemą taip pat galima sieti su finansavimo viešinimo veikloms trūkumu.

Apibendrinant, nors internete jaunimas gali rasti šiek tiek informacijos apie savivaldybėse veikiančias jaunimo organizacijas, renginius ir kitą veiklą, informavimas per internetą tirtose savivaldybėse nėra patenkinamas. Didžiausia problema – neformalių (nesusijusių su savivaldybe) centralizuotų informacijos pateikimo vietų trūkumas. Kaip atskleidė tyrimas, būtent tokių centralizuotų portalų savivaldybių jaunimui labai pasigenda su jaunimu dirbančios organizacijos.

3.2. Savivaldybių spaudos turinio analizės rezultatai

Jaunimo problematikos periodiškumas

Norint įvertinti jaunimo problematikos periodiškumą spausdintinėje žiniasklaidoje, buvo apskaičiuotas pranešimų skaičius kas mėnesį. Duomenys pateikti 1 lentelėje. Joje rodomas pranešimų periodiškumas nuo sausio iki rugsėjo mėnesio (tais mėnesiais, kai buvo analizuoti visi laikraščių numeriai; neįtrauktas spalio mėn.). Šioje lentelėje įtraukti tik duomenys iš tų laikraščių, kurių analizuoti visi mėnesiai nuo sausio iki rugsėjo. Lentelė nerodo realaus pranešimų skaičiaus, nes atliekant turinio analizę, buvo analizuojami tik atrinkti pagal vienodą žingsnį kai kurių laikraščių numeriai; tačiau ji rodo pranešimų procentinį pasiskirstymą tarp mėnesių.

1 lentelė. Pranešimų pasiskirstymas laikraščiuose sausio – rugsėjo mėnesiais

Mėnuo	Pranešimų skaičius	Pranešimų dalis iš viso pranešimų skaičiaus (proc.)
Sausis	88	13,3
Vasaris	70	10,6
Kovas	61	9,2
Balandis	94	14,2
Gegužė	101	15,2
Birželis	71	10,7
Liepa	60	9,0
Rugpjūtis	70	10,6
Rugsėjis	48	7,2
Iš viso	663	100,0

Kaip matyti iš lentelės, laikraščiuose su jaunimo tematika susijusi informacija pasirodo gana reguliariai – nors tarp mėnesių yra skirtumų pagal pranešimų kiekį, nėra tokių mėnesių, kuriais beveik nepasirodytų pranešimų jaunimo tematika. Mažiausias pranešimų skaičius yra rugsėjo mėn. – tai galima paaiškinti jaunimo įvykių gyvavimo ciklu, nes rugsėjo mėnesį jau nebevyksta vasaros renginiai, tačiau dar nėra įsibėgėję mokslo metai.

2 lentelėje parodytas pranešimų jaunimo problematika dažnumas kiekviename laikraštyje (į lentelę neįtraukti laikraščiai, kurių dėl objektyvių priežasčių buvo analizuota tik po keletą numerių).

Bendras jaunimo problematikos dažnumas laikraščiuose – 0,5 pranešimo vienam laikraščio numeriui, t. y., vidutiniškai kas antrame laikraščio numeryje pasirodo pranešimas jaunimo problematika. Taigi apskritai galima teigti, kad jaunimo informacija spaudoje pasirodo reguliariai ir pakankamai dažnai.

2 lentelės duomenys taip pat leidžia palyginti jaunimo problematikos dažnumą laikraščiuose pagal savivaldybes ir konkrečius jose leidžiamus laikraščius. (Savivaldybių negalima palyginti pagal absoliučius skaičius, nes skiriasi išanalizuotų numerių skaičius. Lyginant skaičius, reiktų atsižvelgti į savivaldybių dydį, jaunimo organizacijų skaičių, savivaldybių pobūdį (miestas ar kaimas, mieste veikiantis universitetas. Be to, reikia analizuoti ir atskirus laikraščius, nes pateikiamos informacijos apie jaunimą kiekis labai priklauso ir nuo laikraščio politikos).

2 lentelė. Pranešimų dažnumas laikraščiuose

	Pranešimų skaičius	Išanalizuotų numerių skaičius	Dažnumas (straipsniai viename numeryje)
Jonava			
Alio Jonava	15	68	0,2
Jonavos kraštas	1	2	0,5
Naujienos	39	97	0,4
Kelmė			
Bičiulis	33	84	0,4
Kelmės kraštas	14	84	0,2
Klaipėda			
Banga (Klaipėdos raj.)	93	81	1,1
Klaipėda	47	32	1,5
15 min. Klaipėda	28	36	0,8
Vakarų ekspresas	16	16	1,0
Lazdijai			
Dzūkų žinios	10	20	0,5
Lazdijų reklama	46	41	1,1
Lazdijų žvaigždė	6	32	0,2
Telšiai			
Kalvotoji Žemaitija	60	62	1,0
Penktadienio žemaitis	38	41	0,9
Telšiai šiandien	63	77	0,8
Telšių žinios	66	90	0,7
Skuodas			
Mūsų žodis	40	86	0,5
Skuodas	49	77	0,6
Šiauliai			
Mūsų dienos (Šiaulių raj.)	13	20	0,7
Šiauliai plus	6	42	0,1
Šiaulių kraštas	25	149	0,2
Šiaulių naujienos	6	100	0,1
Iš viso	721	1341	0,5

Kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, dažniausiai jaunimo problematika laikraščiuose pasirodo Klaipėdoje, Lazdijuose, Telšiuose, šiek tiek rečiau – Jonavoje, Kelmėje, Skuode. Šiauliuose jaunimo tematika dažna tik rajono laikraštyje „Mūsų dienos“, o miesto laikraščiuose ji itin reta.

Informacijos apie jaunimą spaudoje tematika ir pateikimas

Pranešimų laikraščiuose tematika buvo nagrinėjama pagal tokias kategorijas:

1. Jaunimui skirta veikla: įvairūs renginiai jaunimui, programos ir projektai, taip pat socialinės paslaugos pažeidžiamam jaunimui.
2. Jaunimo ar jaunimo organizacijų vykdoma veikla, skirta ne jaunimui. Į šią kategoriją pateko, pvz., miesto tvarkymas, pagalba vaikų namams ir pan.
3. Jaunimo problemos: straipsniai, nagrinėjantys jaunimo nusikalstamumo, narkotinių medžiagų vartojimo, emigracijos, užimtumo ir kitas problemas.
4. Socialinės atskirties problemos: kliūtys turėti vienodas galimybes, atsirandančios dėl socialinių skirtumų.
5. Jaunimo subkultūros.
6. Jaunimo laisvalaikis: jaunimo pomėgiai, laiko leidimo būdai ir pan.
7. Jaunimo tendencijos: straipsniai, kuriuose apibūdinamos matomos jaunimo tendencijos, pvz., profesijų, gyvenamosios vietos pasirinkimai.
8. Kita problematika.

Pranešimų pasiskirstymas pagal šias kategorijas parodytas 3 lentelėje.

3 lentelė. Jaunimo problematikos laikraščiuose pasiskirstymas pagal temą

	Pranešimų skaičius	Pranešimų dalis iš viso pranešimų skaičiaus (proc.)
Jaunimui skirta veikla	482	66,8
Jaunimo ar jaunimo organizacijų vykdoma veikla, skirta ne jaunimui	43	6,0
Jaunimo problemos	42	5,8
Socialinės atskirties problemos	0	0
Jaunimo subkultūros	0	0
Jaunimo laisvalaikis	96	13,3
Jaunimo tendencijos	41	5,7
Kita	17	2,4
Iš viso	721	100,0

Kaip matyti, daugiausia pranešimų yra apie jaunimui skirtą veiklą – jie sudaro beveik 70 proc. visos informacijos savivaldybių spausdintinėje žiniasklaidoje. Tarp šios tematikos pranešimų daugiausia žinučių buvo apie jaunimui skirtus renginius (analizuojant buvo įtraukti ir tokie renginiai, kurie nėra skirti būtent jaunimui, bet būdavo paminėta, kad aktyviai dalyvavo jaunimas ar renginys galėtų būti įdomus jaunimui). Pranešimai apie vykusius arba įvyksiančius renginius sudarė 43,5 proc. visų išanalizuotų straipsnių, 20,8 proc. buvo skirti programoms ir projektams. Taigi galima tvirtai teigti, kad spausdintoje žiniasklaidoje labiausiai atsispindi jaunimui skirta veikla – renginiai bei

programos ir projektai. Gerokai mažiau dėmesio skiriama bendresnėms su jaunimu susijusioms temoms.

Turint galvoje, kad jaunimui skirtos veiklos tematikai buvo skirti 482 straipsniai, t. y. vidutiniškai po 70 pranešimų kiekvienai savivaldybei, galima taip pat teigti, kad spaudoje bent jau iš dalies atsispindi jaunimui skirta veikla ir jos galimybės. Tokią išvadą apie darbą su žiniasklaida taip pat leidžia daryti ir atlikti interviu su savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais ir jaunimo organizacijomis: daugumoje savivaldybių jie patvirtino, kad vietos žiniasklaida geranoriškai žiūri į jai pateikiamą informaciją ir informuoja apie renginius bei kitą veiklą.

Bendros su jaunimu susijusios tematikos pranešimų buvo gerokai mažiau. 13,3 proc. pranešimų sudarė straipsniai jaunimo laisvalaikio tema. Čia buvo straipsnių apie jaunimo laisvalaikio leidimo būdus, pomėgius, straipsnių apie pavienius jaunos žmones, ku nors išskiriančius dėl savo pomėgių ar pasiekimų (sportininkai, muzikantai, pilietiškai aktyvūs jaunuoliai ir kt.). 6 proc. pranešimų rašoma apie jaunimo veiklą ne jaunimui: pvz., moksleivių koncertai globos namuose, aplinkos tvarkymo akcijos ir kt. 5,8 proc. pranešimų skirti jaunimo problemoms: nusikalstamumui, alkoholio vartojimui ir kitoms priklausomybėms, patyčioms mokykloje, emigracijai (tiek į užsienį, tiek Lietuvoje į didesnius miestus), užimtumą (galimybes gauti darbą). 5,7 proc. pranešimų nagrinėja bendras jaunimo tendencijas. Šioje kategorijoje daugiausia straipsnių buvo skirta įvairių profesijų pristatymui bei studijų aplinkos aptarimui. Visai nerasta straipsnių tokiomis temomis, kaip socialinė atskirtis jaunimo tarpe, ar net tokia, atrodytų, populiaria tema, kaip jaunimo subkultūros. (Yra tikimybė, kad tokių straipsnių būtų buvę didesnių miestų laikraščiuose, kurių buvo analizuoti ne visi numeriai, tačiau, bet kuriuo atveju, ši tema yra labai reta).

Taigi tokie rezultatai rodo, kad spauda naudojama kaip informavimo kanalas, joje pasirodo pakankamai informacijos apie jaunimo ir jaunimui skirtą veiklą, tačiau dar trūksta diskusijų apie jaunimą ir jaunimo politiką apskritai.

Toliau pateikiami duomenys rodo jaunimo problematikos pateikimo laikraščiuose pobūdį: pranešimų vietą (4 lentelė), apimtį (5 lentelė) ir iliustracijų skaičių (6 lentelė).

4 lentelė. Jaunimo problematikos laikraščiuose pasiskirstymas pagal vietą laikraštyje

Vieta laikraštyje	Pranešimų skaičius	Pranešimų dalis iš viso pranešimų skaičiaus (proc.)
Pirmas puslapis	89	12,3
Kiti vidiniai naujienų puslapiai	469	65,0
Specialus priedas jaunimui	128	17,8
Kitoks specialus priedas	26	3,6
Skelbimų skiltis	8	1,1
Kita	1	0,1
Iš viso	721	100,0

Dauguma pranešimų jaunimo tematika (65 proc.) pasirodo vidiniuose naujienų puslapiuose, palyginti nemažai pranešimų (12,3 proc.) – net ir pirmuose laikraščių puslapiuose. Specialiuose prieduose jaunimui pasirodo iki penktadalio visos informacijos. Analizuojant tik tuos laikraščius, kurie turi nuolatinius ar nenuolatinius jaunimo priedus, juose pasirodanti informacija jaunimui užima nuo kelių procentų iki truputį virš pusės („Banga“, „Lazdijų reklama“) visos informacijos. Tokie duomenys vertintini teigiamai, nes rodo, kad jaunimo problematika yra laikoma pakankamai

svarbia, kad patektų ne tik į jaunimo puslapius – net ir tuose laikraščiuose, kurie turi priedus jaunimui. Tai ypač aktualu atsižvelgiant į tai, kad spauda didele dalimi naudojama ne tik paties jaunimo, bet visuomenės informavimui apie jaunimo veiklą.

5 lentelė. Jaunimo problematikos laikraščiuose pasiskirstymas pagal apimtį

Pranešimo apimtis	Pranešimų skaičius	Pranešimų dalis iš viso pranešimų skaičiaus (proc.)
Visas puslapis	70	9,7
Pusė puslapio	172	23,9
Ketvirtis puslapio	214	29,7
Mažesnis negu ketvirtis puslapio	265	36,8
Iš viso	721	100,0

Analizuojant pagal pranešimų apimtį matyti, kad didžioji dalis pranešimų yra maži – net 36,8 proc. pranešimų užima mažiau negu ketvirtį puslapio, apie 50 proc. – ketvirtį arba pusę puslapio. Tik mažiau negu 10 proc. pranešimų užima visą puslapį. Taigi didžioji dalis pranešimų yra gana trumpi.

6 lentelė. Jaunimo problematikos laikraščiuose pasiskirstymas pagal iliustracijų skaičių

Pranešimo apimtis	Pranešimų skaičius	Pranešimų dalis iš viso pranešimų skaičiaus (proc.)
Nėra iliustracijų	162	22,5
1 nuotrauka	363	50,3
2 ir daugiau nuotraukų	179	24,8
Kitos iliustracijos (diagramos, piešiniai)	13	1,8
Įvairūs	4	0,6
Iš viso	721	100,0

Tačiau, kaip matyti iš pastarosios lentelės, daugiau negu pusė pranešimų yra iliustruojami nuotraukomis, beveik ketvirtadalis pasirodo be nuotraukų ar kitų iliustracijų. Taigi galima teigti, kad informacija vizualiniu atžvilgiu pateikiama gana patraukliai, nes iliustracijos padeda atkreipti skaitytojų dėmesį.

Veiklos organizatoriai, minimi laikraščių pranešimuose

Norint nustatyti, kokių veikėjų organizuojama veikla dažniausiai patenka į laikraščių puslapius, buvo išanalizuota „veikėjų“ kategorija. Rezultatai parodyti 7 lentelėje.

7 lentelė. Laikraščių pranešimuose minimi veikėjai (veiklos organizatoriai)

Veikėjas	Skaičius	Dalis iš visų minimų veikėjų (proc.)
Savivaldybė	149	30,9
Kitos valstybinės įstaigos	165	34,2
Jaunimo organizacijos	45	9,3
Kitos nevyriausybines organizacijos	47	9,8
Komercinės įstaigos	17	3,5
Kita/nenustatyta	59	12,2
Iš viso	482	100,0

Iš lentelės matyti, kad didžiąją dalį laikraščiuose minimų veiklos organizatorių sudaro savivaldybė (30,9 proc.) ir valstybinės įstaigos (34,2). Į valstybinių įstaigų kategoriją pateko nacionalinės įstaigos ir valdžios institucijos, valstybinės sporto organizacijos, mokyklos – pastarųjų šioje kategorijoje ir buvo daugiausia.

Įvertinti šiuos rezultatus galima tik apytiksliai, nes nėra žinoma, kiek iš tiesų veiklos organizuoja visos iš nagrinėtų organizacijų kategorijų. Nors ir galima manyti, kad savivaldybės ir kitos valstybinės įstaigos daugiausiai tokios veiklos ir organizuoja, gali būti, kad jaunimo organizacijoms ir kitos nevyriausybines organizacijoms sunkiau sekasi pateikti informaciją apie savo veiklą žiniasklaidai.

Pranešimų autoriai

Siekiant įvertinti, kokiomis formomis į spaudą patenka pranešimai apie jaunimo veiklą ir kitas su jaunimu susijusias temas, buvo analizuota straipsnių autorių kategorija. Rezultatai pateikti 8 lentelėje.

8 lentelė. Pranešimų autoriai

Pranešimo autorius	Pranešimų skaičius	Dalis iš viso pranešimų skaičiaus
Profesionalus autorius (žurnalistas, naujienų agentūra, anonimiškas laikraščio šaltinis)	435	60,3
Kitas autorius (ekspertas, organizacijos atstovas)	126	17,5
Nenustatyta	110	15,3
Kita	50	6,9
Iš viso	721	100,0

Nors šios kategorijos duomenys nėra visiškai tikslūs (didelės dalies pranešimų autorystė nenustatyta arba nepriskirta nė vienai iš kategorijų), vis tik matyti, kad palyginti nemaža dalis pranešimų (17,5 proc.) yra parašyta ne pačios žiniasklaidos, o išorinių autorių – ekspertų, organizacijų atstovų. Taigi galima teigti, kad tyrinėtų savivaldybių žiniasklaida gana gerai priima informaciją iš įvairių organizacijų (savivaldybės, mokyklų, jaunimo organizacijų ir kt.) tiesiogiai tokia forma, kokia ją pateikia pačios organizacijos. Kaip matysime vėliau, šią išvadą patvirtina ir interviu su koordinatoriumis, organizacijomis ir pačia žiniasklaida.

Jaunimo įvaizdis

Atliekant turinio analizę, taip pat išnagrinėtas jaunimo įvaizdžio vertinimas laikraščių pranešimuose – ar jis daugiau teigiamas, neigiamas ar neutralus. Rezultatai pateikiami 9 lentelėje.

9 lentelė. Jaunimo įvaizdžio vertinimas laikraščių pranešimuose

Jaunimo įvaizdžio kategorijos	Pranešimų skaičius	Dalis iš viso pranešimų skaičiaus
Teigiamas	408	56,6
Neigiamas	26	3,6
Neutralus	287	39,8
Iš viso	721	100,0

Kaip matyti iš duomenų, analizuotuose pranešimuose dominuoja teigiamas arba neutralus jaunimo įvaizdis. Tai susiję su faktu, kad tarp pranešimų didžiausią dalį sudaro pranešimai apie renginius, projektus ir programas. Kadangi juose aprašomi jaunimo veiklos rezultatai arba tiesiog pranešama apie renginius, jie paprastai vertinami teigiamai arba neutraliai. Tai rodo ir papildoma duomenų analizė – daugiausiai neigiamų pranešimų (80,8 proc.) priklausė „Jaunimo problemų“ tematikai, po 7,7 proc. neigiamų pranešimų buvo iš jaunimui skirtos veiklos ir jaunimo tendencijų temų, 3,8 proc. – jaunimo laisvalaikio temos. Taigi apibendrinant galima teigti, kad spaudoje vyrauja teigiamas jaunimo įvaizdis, o neigiamai vertinamos daugiausiai tos temos, kuriose ir galima tikėtis kritiško ar probleminio vertinimo.

3.3. Darbo su žiniasklaida patirtis ir problemos

Daugumoje savivaldybių darbas su žiniasklaida vyksta gana sklandžiai – nei jaunimo reikalų koordinatoriai, nei jaunimo organizacijos nenurodė turinčios problemų šioje srityje. Sunkiau sekasi dirbti su žiniasklaida tik Šiaulių m. savivaldybėje, ne toks aktyvus darbas su žiniasklaida ir Klaipėdos m. savivaldybėje. Šių savivaldybių specifiką lemia tuose miestuose leidžiamų periodinių leidinių dydis ir pobūdis (tai bus išsamiau išnagrinėta vėliau).

Kiekybinės jaunimo reikalų koordinatorių apklausos duomenys rodo, kad su žiniasklaida bendradarbiavimas vyksta gana gerai – dauguma nurodė, kad žiniasklaida noriai priima savivaldybės teikiamą informaciją apie jaunimui skirtą veiklą ir jaunimo politiką (74 proc. koordinatorių atsakymų „gerai“ ir „labai gerai“, 0 proc. – labai blogai, tik 1,9 proc. blogai, 20,4 vidutiniškai). Šiek tiek prasčiau vertinama pačios žiniasklaidos iniciatyva informuoti apie jaunimo veiklą ir jaunimo politiką.

Jaunimo reikalų koordinatorių patirtis rodo, kad galima sėkmingai bendradarbiauti ir su vietos spauda, ir televizija:

Laikraščiai yra geranoriški ir tikrai nėra problemų. Ypatingai, sakykim, mūsų pagrindinis laikraštis, kuris yra laimėjęs savivaldybės konkursą. [...] Kiti irgi, pakvietus geranoriškai dalyvauja ir spausdina. [Kl.: Nebūna taip, kad verstų susimokėti už skelbimus?] Ne, ten geriausiu atveju gali derėtis: „na, galbūt į galą galim, gal į priekį ir negalėsime“ [...] Mes krepiamės į ją [vietos televiziją] dažnai, ir jeigu koks renginys, informaciją siunčiu ir jiems. Jeigu jie gali, jie dalyvauja, jeigu negali – neatvyksta. Jie mums yra taip pasakę: „uždėkit kaip rėmėjų mūsų logo ženklą, tada būsim įpareigoti sudalyvauti“. Galvoju „gerai, žinosim“ (jaunimo reikalų koordinatore).

Viskas tvarkoj. Aš ir pati parašau kartais straipsnių į spaudą, ypač jeigu kas nors pasisako priešiškaiai apie jaunimą, tai aš iškart susinervinusi atrašau. [...] Na, mes juos visada kviečiam, visada informuojam, netgi respublikiniu mastu jeigu kur važiuojam, tai visada informuojam. Paskui grįžę pasikviečiam žurnalistus, jaunimas papasakoja, nes svarbu, kad tai nebūtų tik mano nuomonė. Aš visada tai darau plačiau. O jeigu mes [savo mieste] darom, tai jie patys apsilanko ir mato tai savo akimis (Jaunimo reikalų koordinatore).

Dirbant su žiniasklaida, sunkumų nekyla Telšiuose, Skuode, Lazdijuose, Kelmėje, Jonavoje.

Kartais iškyla tik specifinės ar smulkesnės problemos. Telšių jaunimo centras vykdė specialų bendradarbiavimo su televizija projektą, kurio metu turėjo būti kuriamos laidos (projektas „Jaunimas jaunimui“, laidų pavadinimas „Mes“), tačiau bendradarbiavimas nebuvo vaisingas, nes nesutapo požiūriai į tai, kaip turi būti pateikiama informacija jaunimui:

Kažkaip mums ten nelabai pavyko, nes bandė išprausti į tokius rėmus: „čia turi taip atrodyti, čia turi taip sakyti, čia negera kalba. Gal ten vyresnis žmogus.“ Tiesiog jie nesutarė ir nutrūko viskas (Jaunimo centro vadovė).

Visose savivaldybėse, kur vyksta sklandus darbas su žiniasklaida, informaciją spaudai rengia ir patys koordinatoriai, ir jaunimo organizacijų vadovai, ir pats jaunimas:

Pavyzdžiui, išvažiavo jaunimas, apskrities renginyje dalyvavo. Tai visada daugiau mažiau randama, kad jaunas žmogus parašytų. Na, suieškau kas buvo, dalyvavo, paprašai, parašo, įdedam. Mūsų pati savivaldybė turėjo viešųjų ryšių specialistą, kuris tai darė, bet jo dabar nėra. Į savivaldybės puslapį aš visada irgi pati rengiu medžiagą. Įvyko vasaros jaunimo stovykla – na tvarkoj, parašiau posmelį, įdėjom į savivaldybės puslapį, nuotrauką įkėlė, o po to žiūriu „Dzūkų žinios“ jau įsikėlę naudoja (Jaunimo reikalų koordinatore).

Kaip pavyzdinę darbo su žiniasklaida ir renginių viešinimo nuostatą galima pacituoti tokius su jaunimo dirbančios organizacijos atstovės žodžius:

Tai aš visą laiką irgi turiu daryti spaudimą jiems, kad renginys, akcentuoju visą laiką, renginys tuo nesibaigia. Renginys baigiasi tada, kada parašyta apie tai būna, o ne juodu darbu. Renginys baigiasi ne tada, kada čia išsiplovėm patalpas ir einam (Jaunimo centro vadovė).

Šiaulių spaudoje pasirodo informacijos apie jaunimą, tiesa, palyginti nedaug. Ir iš turinio analizės duomenų, ir iš interviu matyti, kad bendradarbiavimas su spauda nevyksta taip sklandžiai kaip kitur. Mažiau sunkumų negu jaunimo organizacijos patiria jaunimo reikalų koordinatore: „Šiaulių krašto“ laikraštyje pagal sutartį su laikraščių skelbiamos savivaldybės žinios, ten dedami ir skelbimai jaunimui. Straipsnių apie jaunimo reikalus pasirodo „Šiaulių krašto“ naujienų puslapiuose, taip pat laikraštyje „S-plius“, neseniai pradėjusiam eiti „Šiaurės krypties“ laikraštyje. Santykiai su „Šiaulių naujienomis“ prasti ir straipsnių šiame laikraštyje pasirodo dar mažiau. Televizijoje kartais pasirodo reportažų apie jaunimo renginius, apie būsimus renginius televizija noriai skelbia „bėgančia eilute“.

Šiaulių jaunimo organizacijų atstovai teigė sunkiau pakliūnantys į žiniasklaidą, geranoriškiau straipsnius spausdina tik „S-plius“ (tiesa, tai yra kabelinės televizijos savaitraštis, o ne dienraštis). Geresni santykiai su Šiaulių televizija, kuri dažnai parodo reportažus apie jaunimą, taip pat rengė dažnas laidas su vaikų ir jaunimo klubu „Tarp savų“. Geresnius santykius su televizija lemia asmeniniai ryšiai.

Kita vertus, jaunimo organizacijoms gali trūkti darbo su žiniasklaida įgūdžių, jos veiklos specifikos išmanymo – tai ypač aktualu didesnėse savivaldybėse, pvz., Šiauliuose, kur spauda labiau komercializuota. Vienos iš Šiaulių jaunimo organizacijų vadovė pasakojo, kad pradėjo sektis geriau dirbti su žiniasklaida, kai organizacija „pradėjo gudrauti“ – pranešimuose labiau pabrėžti, kuo tas renginys svarbus ir pan. Tačiau tai yra įprasti darbo su žiniasklaida principai ir neturėtų būti netikėtumas. Kitos Šiaulių jaunimo organizacijos atstovė pasakojo nusivylusi, kad laikraštis („Šiaulių kraštas“, priklausantis „Respublikos grupei“) per vieną susitikimą kvietė siųsti informaciją ir žadėjo viską išspausdinti, o vėliau, kelis kartus nusiuntus laikraščiui informaciją, ji buvo išspausdinta tik vieną kartą. Vėlgai, tai yra vienas iš darbo su žiniasklaida principų – kad ji atrenka ir nespausdina visos iš šalies atsiųstos informacijos. Tačiau po šio atsitikimo organizacijos atstovė nustojo siųsti informaciją tam laikraščiui.

Ir kitų savivaldybių patirtis rodo, kad dirbant su žiniasklaida reikia lankstumo, žiniasklaidos veiklos specifikos supratimo. Pvz., viena jaunimo reikalų koordinatore pasakojo, kad kai laikraščiai nesutinka nemokamai paskelbti skelbimų apie renginį, ji pasistengia informaciją įvilkti į straipsnio pavidalą, kad jis būtų išspausdintas nemokamai. Taip pat, siekdama patekti į spaudą, bando prisiderinti prie mero dienotvarkės:

[...] būtent tas žmogus [mero atstovas spaudai] labai daug straipsnių parašo, kai būna su meru susitikimai, tai jis labai dažnai deda į mūsų tinklalapius, į [...] žinias siunčia. Plačiai, žodžiu, tas žmogus nušviečia situaciją, kur meras dalyvavo. Stengiamės išnaudoti šią galimybę, stengiamės pakviesti merą [į renginius, kad parašytų] (Jaunimo reikalų koordinatore).

Dauguma apklaustų leidinių atstovų išreiškė teigiamą požiūrį informavimo apie jaunimo reikalus atžvilgiu ir teigė priimantys bei vienaip ar kitaip išspausdinantys praktiškai visą iš jaunimo organizacijų ar savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių gaunamą informaciją. Informacija gali būti spausdinama šiek tiek pataisyta, patrumpinta, kartais išspausdinama vėliau. Tai atitinka tų savivaldybių su jaunimu dirbančių darbuotojų nuomonę apie darbą su žiniasklaida. Vienas laikraštis atsiliepė, kad jaunimas galėtų būti aktyvesnis, tačiau tai buvo vienas neseniai įkurtas Telšių laikraštis, su kuriuo pats jaunimas nurodė bendradarbiaujantis mažiau.

Ryšiai su spauda daugiausiai neformalūs – visose mažesnėse savivaldybėse bendradarbiavimas paremtas tiesioginiais ryšiais, o ne formaliais pranešimais spaudai; net didesniame mieste, kaip Šiauliuose, dalis bendravimo paremta neformaliais ryšiais.

Tačiau tik keliose savivaldybėse yra ar yra buvę specialūs puslapiai jaunimui: tokį puslapį vis dar turi „Telšių žinios“ („Tavo erdvė“), turėjo „Vakarų ekspresas“ (leidybą nutraukė prieš pusę metų), kaip Lazdijų laikraščio priedas ėjo laikraštis jaunimui „Atsargiai – jaunimas“. „Telšių žinios“ jaunimo puslapį prieš keletą metų įkūrė savo iniciatyva (gavusios projektinį finansavimą iš Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo), redaktorės teigimu, kad „augintųsi auditoriją“. Priede rašo ir žurnalistai, ir jaunimas. Redaktorės teigimu, priedas padėjo suaktyvinti laikraščio ryšius su jaunimu:

Labai paaktyvėjo, [dabar] mūsų visai kitokie ryšiai. Dabar, sakykim, jeigu mes nepažinojom jaunų žmonių, kalbėdavom daugiausia per mokytojus, tai dabar mes turim tiesioginius ryšius su moksleiviais iš įvairių mokyklų (laikraščio redaktorė).

Analizė rodo, kad ryšiai su žiniasklaida priklauso nuo savivaldybės dydžio ir žiniasklaidos specifikos. Ten, kur laikraščiai yra mažesni ir daugiau bendruomeniniai (mažiau komercializuoti), jie priima beveik visą iš jaunimo ateinančią informaciją, mažiau ją atrenka ir keičia. Ten, kur laikraščiai labiau komercializuoti (didesni, priklausantys grupėms, pvz., „Šiaulių kraštas“, „Kelmės

kraštas“, „Vakarų Ekspresas“ priklauso Respublikos grupei), jie atrenka ar koreguoja informaciją daugiau, bet vis tiek bent dalis informacijos yra priimama.

Didesniuose miestuose ir jaunimas vangiau dirba su žiniasklaida. Tai lemia didesnis atstumas iki redakcijų, nes sunkiau užmegzti asmeninius ryšius, o ir objektyviai egzistuoja aukštesnis patekimo į spaudą slenkstis. Tai minėta aptariant Šiaulių pavyzdį: jaunimo organizacijos su spauda iš esmės nedirba ir Klaipėdoje. Klaipėdoje leidžiamas populiarus laikraštis tarp priešasčių, kodėl buvo atsisakyta jaunimo puslapio, nurodė ir tai, kad nesurinkdavo naujienų. Laikraščio atstovo teigimu, būdavo nepakankamai „valdiškų“ naujienų, vien apie pramogas rašyti nenorėjo, o daugiau informacijos praktiškai nebūdavo:

[...] informacijos aktualios apie jaunimo gyvenimą būtent iš tos valdiškos pusės, sakykim, apie oficialius sprendimus, tai kartais jos pritrūksta. O užpildyti vien pramogų verslo pranešimais arba interviu, arba vien tomis jaunimui skirtomis publikacijomis, kaip jos tradiciškai įsivaizduojamos, tai tokios apimties ir tokio dažnumo kažkaip nepavyko pasiekti, kad galima būtų dėti reguliariai. Tai taip ir susiklostė (laikraščio atstovas).

Nemažai iš kalbintų redaktorių ir žurnalistų pageidavo, kad jaunimas geriau mokėtų rašyti tekstus, nes tada reiktų mažiau redaguoti ir tuomet laikraščiai galbūt galėtų priimti daugiau informacijos. Pvz., vienas Kelmės rajono laikraštis seniau turėjo žurnalistikos mokyklėlę ir buvo ja patenkinti, bet vėliau nustojo ją organizavę, nes jaunimas prarado motyvaciją. Kitas to paties rajono laikraštis turėjo iniciatyvą pradėti rengti tokią mokyklėlę, bet neįgyvendino, nes nepavyko gauti finansavimo. Vieno iš Telšių laikraščio redaktorės teigimu, jaunimui reiktų mokymų

[...] kaip pateikti informaciją, kaip atskirti, kas yra svarbu, kas yra nesvarbu, kaip dalintis patirtimi, kaip rašyti, kur sudėti akcentus savo veikloj (laikraščio redaktorė).

Klaipėdoje leidžiamo laikraščio atstovas taip pat teigė, kad jaunimo organizacijoms trūksta komunikacinio darbo išmanymo. Minėtas laikraštis remiasi savo patirtimi – buvo bandyta vykdyti bendrą projektą su Klaipėdos universiteto Studentų atstovybe, bet jį greitai teko nutraukti, nes pastarajai nepavyko reguliariai pateikti įdomios informacijos:

Jaunimo organizacijos, kurios norėtų didesnės sklaidos apie savo gyvavimą, apie savo veiklą, ir naujų savanorių pritraukimo, tai galbūt joms reiktų labiau susimąstyti apie tą ryšių su visuomene aspektą, kad tai būtų ne tik formalūs kažkokie pranešimai spaudai ir ataskaitos apie projektus, kurios galbūt kai kuriais atvejais netgi yra privalomos, bet kažkokių pagalvoti įdomesnių veiklos formų, kalbant iš kultūros vadybos arba rinkodaros pozicijos, kas galėtų pritraukti žiniasklaidą ir tuo pačiu kitų žmonių dėmesį atkreipti (laikraščio atstovas).

Taigi, priklausomai nuo savivaldybių specifikos, turėtų skirtis ir darbo su žiniasklaida mokymo akcentai (žr. skyrių „Rekomendacijos“): mažesnėse savivaldybėse turėtų būti daugiau mokoma bendrų informacijos pateikimo principų, didesnėse reiktų supažindinti su žiniasklaidos veiklos specifika (kad žiniasklaida turi atrinkti informaciją ir ne viskas, kas atsiųsta, patenka į laikraštį), profesionalios darbo su žiniasklaida (pvz., pranešimų spaudai rašymo, palydimųjų skambučių).

4. INFORMAVIMO ĮGYVENDINIMO PROBLEMOS

Tarp problemų, kurios trukdo vykdyti informavimą taip, kaip norėtusi ar reiktų, dažniausiai nurodomas laiko ir finansinių išteklių trūkumas, taip pat iš dalies – įgūdžių trūkumas.

Kiekybinės jaunimo reikalų koordinatorių apklausos metu kaip pagrindinės jaunimo informavimo problemos išskirti keturi veiksniai (juos pažymėjo apie 40 proc. ir daugiau korespondentų, likusius – apie 10 proc. ir mažiau koordinatorių): darbuotojų/laiko trūkumas, neaiškūs jaunimo informavimo poreikiai, lėšų trūkumas, informacijos sistemos nebuvimas.

Tokias nuomones pagrindė bei leido plačiau suprasti ir kokybiniai interviu su koordinatoriais. Ne vienas jų kaip ribojantį veiksnių pirmiausia nurodė laiko trūkumą:

[...] kaip čia pasakius, norų daug ir labai gražių, bet jų [įgyvendinti] fiziškai nėra įmanoma (Jaunimo reikalų koordinatorė).

O šiaip po įvykusių kažkokių didesnių renginių, tai tikrai bandom patys parašyti tą straipsnį ir idėti tiek, kiek pats gali pajėgti tą padaryti. Sakykim, projektą [vykdydamas] turi atskaitas parengti, atsiskaityti už sąskaitas, dar parašyti straipsnį, tai jeigu fiziškai tą spėji – padarai, jei ne – nedarai (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Ši problema yra susijusi su apskritai jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijų ir darbo sričių apibrėžimu konkrečiose savivaldybėse – nors jų funkcijos pirmiausiai yra informacijos rinkimas ir sklaida, dažnai jiems tenka užsiimti tiesiog organizavimo darbu, o kartais net ir papildomomis funkcijomis. Pvz., šią problemą, kaip susijusią su laiko trūkumu, įvardijo ir Klaipėdos jaunimo reikalų koordinatorius:

Aš manyčiau, kad jeigu būtų dar pas mane bent viena referentė, tai jaunimas būtų – o, kaip informuotas. Dažniausiai informacijos muges organizuojant tai pats skambini ir tikrini, ar atvažiuos, ar atsiųs savo registracijos formas, visa kita. [...] Faktiškai darbo jėgos [trūksta]. Ir administracijos bendro supratimo, kas yra jaunimo politika, kas yra koordinatorius. Kad tai nėra kažkokių renginių organizatorius, kaip kažkas pavadino (Jaunimo reikalų koordinatorius).

Kita problema yra finansavimas, kuris šiek tiek riboja informavimo veiklą. Pvz., ši problema buvo paminėta kalbant apie leidinių apie jaunimo organizacijas leidybą:

Priklauso nuo pinigėlių: turi pinigėlių – darai, neturi pinigėlių – nieko nedarai (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Problema sudaro projektinio finansavimo (ne)testinumas – daugelis gerų projektų, pvz., Lazdijų „Būk informuotas“, iš esmės nunyko pasibaigus jo finansavimui.

Tarp kitų problemų, kurios, koordinatorių manymu, sunkina informavimo veiklą, yra tai, kad jiems yra neaiškūs jaunimo informacijos poreikiai ir tai, kad nėra jaunimo informavimo sistemos. Šie veiksniai reiškia, kad koordinatoriams nėra visiškai aiškios jaunimo informavimo kryptys ir prioritetai, nėra tyrimų duomenų ar kitokio grįžtamojo ryšio iš jaunimo. Susijusi, bendresnė problema – informavimo sistemos nebuvimas, kuri taip pat nurodo tam tikrą aiškumo trūkumą iš koordinatorių perspektyvos: koordinatoriai turi iš esmės patys kurti informavimo sistemą savo savivaldybėse, neturėdami centralizuotų šios veiklos gairių, patys eigoje mokydami apie

efektyviausias priemones ir būdus. Tai apima ir labai konkrečias problemas, pvz., jau minėtą faktą, kad savivaldybėse beveik nėra vieningų internetinių portalų jaunimui.

Jaunimo organizacijų informavimo veikla paprastesnė, todėl ir išskylančios problemos yra iš esmės dvi: informavimo priemonių finansavimas ir, iš dalies, įgūdžių trūkumas. Pirmiausia jaunimo organizacijos tarp problemų minėjo finansavimo informacinėms veikloms trūkumą:

Iš pagrindinių [problemų] tai turbūt būtų finansinis [aspektas], pavyzdžiui, atributikai jaunimo organizacijoms, nes praktiškai mes išvis negavom, ir iš pagrindinės būstinės iš Vilniaus negavom. Nebent per projektus ką parašai – skrajutės ar kažkokie lankstinukai. Dar patys bandom iš projektų. Toks pagrindinis būtų [aspektas], nes bet kokį renginį darant ar bet kokį seminarą, nori tuos lankstinukus ar kažką paplatint, kad žmogus savo mieste [sužinotų] (Jaunimo organizacijos atstovas).

Kita vertus, kai kurioms problemoms gal ir nepakankamai ieškoma sprendimo. Pvz., tos pačios Telšių organizacijos nurodė, kad lankstinukus ir vėliavėles gamino brangesnėje vietinėje spaustuvėje, bet neieškojo pigesnių galimybių kitur, kad ir truputį toliau, pvz., Klaipėdoje.

Be to, kaip ir bet kurioje veikloje, jaunimo organizacijų atliekamas informavimo darbas priklauso ne tik nuo objektyvių veiksnių, bet ir nuo motyvacijos. Kaip pastebėjo viena jaunimo reikalų koordinatore, tarp kitų veiksnių lemia ir noras bei motyvacija:

[Lemia] noras – tiek koordinatoriaus, tiek pačių organizacijų, ir motyvacija. Ar jiems reikia naujų žmonių, ar nereikia jiems to, ar jiems tiesiog užtenka virt savose sultyse (Jaunimo reikalų koordinatore).

Kalbant apie įgūdžių trūkumą, organizacijos neteigė, kad joms būtų visiškai neprieinami šviečiamieji seminarai, todėl yra galimybė semtis reikalingų įgūdžių. Tačiau buvo išreikštas pageidavimas, kad kursai būtų prieinamesni vietos atžvilgiu, kad seminarai „nebūtų vien Vilniuje, Vilniuje“.

Be to, mokomieji seminarai turėtų būti kiek įmanoma orientuoti į praktinius pavyzdžius, juose turėtų būti iškart išbandoma tai, ko mokoma, tik tada jie būtų naudingi. Pvz., jaunimo organizacijų atstovai nėra patenkinti mokymais apie projektų rengimą:

Tai kad nebuvo... buvo tik vienkartiniai [mokymai]. [Būtų gerai], kad kokiais etapais, jeigu išeitų savaitę gal, sakykim, per grupės darbo idėjas. Nes tas vienkartinis [mokymas], kiek esam buvę, nuvažiuoji, per vieną dieną pasako, pasako, tas formas parodo, parvažiuoji ir vis tiek dar daug neaiškumų (Jaunimo organizacijos atstovė).

Nes teorines [paskaitas] aš irgi esu girdėjęs, kaip reikia rašyti, bet vis tiek nieko nežinau (Jaunimo organizacijos atstovė).

Vienos koordinatorės pastebėjimu, su jaunimu dirbančios organizacijos jau turi pakankamai darbo organizavimo ir informavimo įgūdžių. Mokymai galėtų būti reikalingi tokioms organizacijoms, kurių pagrindinė veiklos tikslinė grupė nėra jaunimas, bet norinčioms pritraukti daugiau jaunuolių, pvz., sporto organizacijoms, kaimų bendruomenėms:

Aišku, kad reikia [mokymų]. Beje, ir pačios organizacijos tokius mokymus jau organizuojasi, kviečiasi lektorius. Bet žinokit negaliu pasakyti, kad mūsų organizacijom labai trūktų. Gal kam trūksta tikrai, tai sporto klubams. Kai kuriems. O tie visuomenininkai jau tai daro ir labai puikiai informuoja apie save per spaudą, aprašo savo projektus, informuoja, kad tai vyksta.

Aš galvoju, kad gal bendruomenėms, kurios su jaunimu užsiima, tų mokymų labiau reikėtų. Jos tikrai neinformuoja, ką jų jauni žmonės daro. Bet ten problema, kad tie kiti žmonės, tie vyresni, tiesiog laiko save svarbesniais. Bet bendraudama su bendruomenėmis aš nuolat jiems sakau, kad labiau informuotų apie save, ypač apie jaunus jų narius (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Jaunimo organizacijos susiduria su šiek tiek kitokia problema – įgūdžių tęstinumu. Kadangi organizacijose dažnai keičiasi nariai, kai jaunuoliai palieka mokyklą ir išvyksta studijuoti ar šiaip nutolsta nuo organizacijos veiklos, naujai ateinantiems nariams tenka įgūdžius kaupti iš naujo. Todėl vis tiek yra reikalinga, kad kartas nuo karto būtų prieinami mokymai. Be to, būtų reikalingos kitos priemonės, pvz., metodiniai leidiniai, kuriuose būtų pateikiama svarbiausia informacija. Ji būtų naudinga ir koordinatoriams:

Jinai [metodinė informacija apie informavimą] kažkur sukoncentruota galėtų būti, vienoje vietoje gražiai pateikta, tai tas būtų labai gerai (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Nors daugumai su jaunimu dirbančių organizacijų ir koordinatorių netrūksta esminių informavimo veiklos įgūdžių, būtų naudingi renginiai, kurie leistų toliau gerinti šią veiklą, daryti ją efektyvesnę. Tai būtų renginiai, kuriuose būtų nagrinėjama, kaip patraukliai pateikti informaciją jaunimui, motyvuoti jį įsitraukti į organizacijų veiklą, kuriuose būtų dalijamasi gerąja šios veiklos patirtimi:

Teorinių tų visų dalykų lyg ir nebereikėtų, tu atskirų mokymų. Bet, sakykim, praktiniai (kaip padaryt, kaip patraukliau, ypatingai kaip tą jaunimą pritraukt, kaip jį sužavėt, kuo jį užburti), žinoma, tai yra naudinga. Tai turėtų būti daugiau praktiniai su gerais pavyzdžiais: pavyko taip padaryt, galbūt vienas užkabina tą žmogų, kitas – tą užkabina žmogų, per tokius variantus (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Bendradarbiavimas turėtų būti skatinamas ne tik dėl keitimosi patirtimi, bet ir dėl to, kad bendra organizacijų veikla būtų efektyvesnė informavimo atžvilgiu:

[...] mes kaip ir nelabai turėtumėm konkuruot tarpusavyje, o vieni kitiems galbūt padėt ir jungtis, kad kažką padaryt. Kad ir tokiam Telšių mieste vienas kitas per metus išlįstų masiškesnis renginys, koks projektas. Tada yra visai kitaip. Dabar visi tokiais smulkesniais, kiekvienas į savo kiemą žiūri (Jaunimo organizacijų atstovė).

5. GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

Šiame skyriuje trumpai apibūdinamos kelios jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo organizacijų naudojamos priemonės, jų pačių įvertintos kaip itin sėkmingos, kurias būtų galima pateikti kaip sektinus pavyzdžius. Taip pat bus paminėtos inovatyvios informavimo priemonės, t. y., ne visai tradicinės ir visų taikomos priemonės, kuriose panaudotos kūrybiškos, bet nesunkiai įgyvendinamos ir nedaug kainuojančios idėjos. Apžvelgiami ir jau įgyvendinti, ir dar planuojami projektai. Apžvelgtas priemonės rekomenduojama skleisti per pasikeitimo patirtimi renginius arba metodines priemones (seminarus ar leidinius, žr. skyrių „Rekomendacijos“).

1. Leidiniai „jaunimas-jaunimui“ (paties jaunimo leidžiami leidiniai): Telšių jaunimo centro leidinys „Woba“, Lazdijų jaunimo projektas „Būk informuotas“. Kaip minėta anksčiau, leidiniai įvertinti kaip labai efektyvūs, patraukiantys jaunimo dėmesį.

Lazdijuose vykdyto projekto „Būk informuotas“ metu leistas laikraštis jaunimui „Nulis rėmų“, kuris buvo labai populiarus rajone tarp jaunimo ir netgi vyresnių žmonių. Iš rajono mokyklų buvo surinkta apie 20 jaunųjų žurnalistų. Su jais buvo dirbama, o kiekvieną mėnesį, išleidus laikraštį, buvo rengiami aptarimai:

Donatas veda susirinkimą – kas buvo blogai, kiek balų skiriam šitam numeriui, ką darom kitą mėnesio temą renkamės, tu tą informaciją surenki, tu šitą, šitą, būtent pakalbini mėnesio jaunuolį. Tai mintis ta, kad buvo dirbama. Galų gale, motyvacija, buvo pinigėlių, kad galėjo tiems jauniems žmonėms nupirkti ir užrašų knygytes, ir arbatos per susirinkimus. Be to, jie apvažinėjo visas didžiausias Lietuvos redakcijas: Lietuvos televizija, Delfis, Lietuvos rytas, Kauno diena, Panelės žurnalas. Jie tiek matė, kad mūsų rajono žurnalistai dar tiek nematė. [...] Tai aš noriu pasakyti, kad viena karta užaugo žmonių, kurie pasirinko savo kelią, jie save čia tikrai atskleidė ir pasitikrino. Kitą kartą tie jaunieji, kurie liko dabar, sakykim, dvyliktokais, jie irgi išsibandė, jie irgi rašė, platino informaciją, galų gale, jau nekalbu apie tą dalį jaunimo, [kuriuos pasiekė] 2000 egzempliorių laikraščio, kur visa visuomenė skaitė ir švietėsi, ir žinojo, kas vyksta, tėvai, mokytojai. Visi skaitė, išsižioję skaitė. Na tai realiai, aš galiu pasakyti, tai yra neįkainojama... (Jaunimo reikalų koordinatorė).

„Woba“ žurnalas leidžiamas Telšių jaunimo centro vadovės iniciatyva, tačiau jis kuriamas pačių jaunuolių. Leidybai gautas finansavimas iš savivaldybės ir privataus rėmėjo. Žurnalas yra mažo formato, šiek tiek primena populiarų nemokamą žurnalą jaunimui „Pravda“:

Žurnalo viršelis yra žaismingas, akį traukiantis, pati forma visai kitokia ir matau, kad jauną žmogų užkabina tas žurnalas. Randa straipsnius apie pažįstamus, apie savo draugus, sužino kas vyksta Lietuvoje, kas vyksta Europoje ir kas vyksta kitur: tatuiruotės, stiliai, šukuosenu stiliai ir kiti įvairiausi dalykai. Tokia informacija jį patraukia. O kas vyksta rajone jaunimui neįdomu (Jaunimo centro vadovė).

2. Mobilios informavimo akcijos, skirtos informuoti apie konkretų renginį arba organizacijas, apvažiuojantys savivaldybės mokyklas. Klaipėdoje autobusas važinėjo po mokyklas, informuodamas apie Jaunimo fiestos renginį; Telšiuose buvo suorganizuotas savanorių autobusiukas, informavęs apie jaunimo organizacijas. Organizatorių teigimu, tokie renginiai yra sėkmingi:

[Važinėjo] jaunimo autobusas toks ilgas, „Bendraamžiams“ priklausantis, visokiom spalvom išmargintas, tas ilgas „Ikarusas“ senas, su „garmoške“. Tai įrašėm garso takelį Jaunimo fiestos, tokį labai jaunatvišką. [...] Tas autobusas važinėjo pro visas mokyklas visą dieną prieš

tą renginį. Su garso takeliu jau. Ir buvo dalinami lankstinukai, lipdukai Jaunimo fiestos, buvo sukurtas atskiras stilius šitam Jaunimo fiestos stiliui, ir apdovanojimai, ir kvietimai, ir lankstinukai... (Jaunimo reikalų koordinatorius).

3. Jaunimo organizacijų ir veiklos žemėlapis. Tokios priemonės leidybą kol kas tik planuoja Klaipėdos jaunimo reikalų koordinatorius, bet jo pastebėjimais, tokio leidinio labai trūksta:

Pasiimi didelį lankstinuką, toks didžiulis išsilankstys, ir ten pasižiūri, nupieštas visas jaunimo organizacijų išsidėstymas. Tas žemėlapis yra stilizuotas miesto, ir ten [pažymėta] kokia „Žvejone“, čia Studentų sąjunga, čia Jaunimo dvasinės pagalbos centras, čia skautai, čia politikieriai kokie, ir tu matai, žinai, kur yra jaunimo centras, kur yra „skate“ [riedučių] aikštelė, kur gali su „skeitais“ važinėti, kur yra jaunimo centras, kur jaunimo susibūrimo vietos, skverai, dar kažkas, kur yra krepšinio, futbolo aikštelės. Arba jaunimo ir vaikų dienos centrai, jaunimo centrai neformalus kažkokie. Neformalai kur renkasi. [...] Sakykim, jisai būtų dviejų pavidalų, vienas plakato, o kitas – lankstinuko išsilankstomo. Tai tą plakatą pakabinti visose viešose biudžetinėse įstaigose, kur su jaunimu dirba, mokinių saviraiškos centras, dar kažkur, kad jaunuolis matytų, kad ne tik mokinių saviraiškos centras yra, bet matytų, „o, bet yra dar ir šitas, ir jaunimo centras, ir jaunimo-vaikų dienos centrai šeši, ir „skate“ aikštelė, ir krepšinio aikštelė, ir tokia, tokia organizacija“. Kad kiekvienam būtų pagal poreikius. Ir iškabinti visose įstaigose, jaunimo organizacijose, mokyklose, kokius 200 vienetų. O tuos lankstinukus – padalinti (Jaunimo reikalų koordinatorius).

4. Šiaulių vaikų ir jaunimo klubo „Tarp savų“ bendradarbiavimas su Šiaulių televizija. Tokia veikla turi dvejopą poveikį: ji ne tik tarnauja informacijos sklaidai, bet ir suteikia jaunimui įdomios, motyvuojančios veiklos galimybę, nes į kuriamų laidų filmavimą įtraukiami patys vaikai ir jaunimas.

5. Internetiniai interaktyvūs organizacijų projektai. Toliau aprašytą projektą vykdė jaunimo klubas „Savas ratas“, projektas buvo remiamas Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos. Nors projektas buvo skirtas visos Lietuvos jaunimui, apie jį kaip itin sėkmingą, padėjusį patraukti jaunimo dėmesį, papasakojo viena jaunimo reikalų koordinatorė:

[...] kaip internetą jaunimas turi išnaudoti produktyviai, o ne sėdėdamas žaist žaidimus. Tai ten jie turėjo kurti klausimus iš interneto, paskui ten buvo n variantų svetainių, kur tu gali tą atsakymą rasti. [...] Įdomus projektas buvo iš tikrųjų, nes jie turėjo namuose kurti klausimus, uždavinėti, ten paskui atsakinėti, pagal tai jų balai tenka komandai. Tas projektas buvo kabinantis toks. Informaciją pasižiūrėdavau, kaip ten mūsų jaunimui sekasi, atsakinėti į klausimus, sukurti tuos klausimus, tai taip įdomiai, įdomiai. Tik žinau, kad buvo baigiamasis [etapas] ir kažką jie ten darė. Idėja tokia labai liuks, tik gal trumpai laiko buvo. Jie rudenį pasiskelbė, o iki gruodžio mėnesio, na žinot, nelabai spėjo įsivažiuot, nelabai spėjo padaryt tai iki galo, bent jau man toks įspūdis gavosi (Jaunimo reikalų koordinatorė).

6. Kitos priemonės, kurios demonstruoja, kad jaunimo informavimą kartais galima vykdyti minimaliomis išlaidomis, jei yra iniciatyvos ir kūrybiškumo. Pvz., viena iš kalbintų jaunimo reikalų koordinatorių yra užsiregistravusi socialinių tinklų svetainėje one.lt, taip priartėdama prie jaunimo, galėdama geriau suprasti jo poreikius:

Dar dirbam su jaunom mamom, joms foto konkursą darėm. Ir šitą dalyką aš pagavau per one.lt grupes, nes ir aš ten esu priregistruota keliose grupėse ir ten labai gerai man stebėti, kokie yra žmonių poreikiai ir tas problemas užčiuopti. Tai per tą grupę aš pamačiau, kad tos jaunos mamos skundžiasi, kad joms [mūsų mieste] nėra ką veikti (Jaunimo reikalų koordinatorė).

Kitos kūrybiškos, nedaug kainuojančios priemonės: Telšiuose į renginį vedė visame mieste ant šaligatvių priklijuotos rodyklės; Skuode apie šokių maratoną buvo pranešama per garsiakalbį iš po miestą važinėjančio automobilio.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Kaip parodė tyrimas, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai ir savivaldybėse veikiančios jaunimo organizacijos naudoja praktiškai visas galimas jaunimo informavimo priemones: informavimą tiesiogiai ir el. paštu; informacijos skelbimą internete, spaudoje, televizijoje; tiesioginius pristatymus ir informacinius renginius; spausdintus plakatus, skelbimus ir skrajutes; specialius leidinius; ir kitas. Naudojamos priemonės, jų įvairovė ir panaudojimo intensyvumas skiriasi kiekvienoje savivaldybėje, bet visose iš jų įgyvendinamos bent jau minimalios jaunimo informavimo priemonės. Ne visos priemonės yra vienodai efektyvios ir duoda laukiamą rezultatą – atkreipia jaunimo dėmesį, sudomina jaunimui skirta veikla ar paskatina išsitraukti į organizacijų veiklą. Efektyviausios priemonės yra tiesioginis informavimas žodžiu ir el. paštu, pranešimai jaunimui skirtose interneto svetainėse, specialūs leidiniai jaunimui (ypač leidžiami paties jaunimo), pranešimai periodinėje spaudoje, informaciniai renginiai, plakatai ir skelbimai. Tačiau bene labiausiai jaunimą pritraukia įdomios veiklos galimybė, todėl informavimas yra glaudžiai susijęs su motyvavimu: informavimas neturi prasmės, jei nėra realių veiklos galimybių; kita vertus, tikrai patraukli veikla bent jau iš dalies tampa žinoma ir be didelių informavimo pastangų.

Tyrimu buvo siekiama atsakyti į klausimą, ar jaunimui tikrai trūksta informacijos apie dalyvavimo jaunimo organizacijų veikloje galimybes. Informavimo priemonių analizė ir interviu su informavimo procese dalyvaujančiais veikėjais leidžia daryti išvadą, kad informavimo darbas vyksta pakankamai ir informacijos jaunimui iš esmės netrūksta. Taigi jaunimo išreiškiamas informacijos trūkumas visų pirma atspindi jaunuolių motyvacijos dalyvauti jaunimo organizacijų veikloje trūkumą, nes jiems trūksta iniciatyvos ieškoti informacijos ir ja pasinaudoti. Tačiau iš dalies pasireiškiantį informacijos trūkumą panaikinti ir motyvaciją didinti galėtų sistemingesnis, patrauklesnėmis ir jaunimui labiau pritaikytomis priemonėmis vykdomas informavimas.

Iš visų komunikacijos priemonių menkiausiai naudojamosi interneto teikiamomis galimybėmis: nedaug tėra profesionaliai parengtų savivaldybėse veikiančių jaunimo organizacijų interneto svetainių, daugelio iš jų retai atnaujinama informacija, dalis anksčiau veikusių svetainių kalbamuoju metu yra nepasiekiamos. Ypač trūksta bendresnio pobūdžio, su atskiromis organizacijomis nesusijusių svetainių, vienoje vietoje pateikiančių visą jaunimui reikiamą informaciją.

Tradiciškai svarbūs informavimo kanalai – spauda, radijas ir televizija – yra naudojami pakankamai, ypač spauda. Spaudoje reguliariai (vidutinis dažnumas visose tirtose savivaldybėse yra 1 pranešimas per 2 laikraščio numerius) pasirodo naujienų pranešimų arba skelbimų jaunimo tematika, nors ir dominuoja pranešimai apie renginius, o ne bendresni, jaunimo problematiką nagrinėjantys ir visuomenės dialogą skatinantys straipsniai. Didesnių darbo su žiniasklaida problemų kyla tik didesnėse savivaldybėse, kuriose veikia labiau komercializuota žiniasklaida ir jaunimo organizacijoms sunkiau užmegzti neformalius santykius su leidinių redakcijomis. Tačiau visose savivaldybėse žiniasklaidos atstovai pageidautų aktyvesnio jaunimo organizacijų darbo su žiniasklaida bei geresnių informacijos pateikimo įgūdžių. Jaunimo reikalų koordinatorių darbas su žiniasklaida yra profesionalesnis ir čia su problemomis nesusiduriama.

Nustatytos tokios svarbiausios jaunimo informavimo įgyvendinimo problemos: jaunimo reikalų koordinatorių laiko trūkumas, koordinatoriams ir jaunimo organizacijoms prieinamų lėšų, kurias būtų galima skirti informavimo veiklai, trūkumas. Įvairių organizacijų informavimo įgūdžiai apskritai vertinami kaip patenkinami, nors kai kuriose jaunimo organizacijose susiduriama su įgūdžių tęstinumo (įgūdžių išlaikymo, keičiantis organizacijų nariams) problema.

Analizė parodė, kad skirtingose savivaldybėse yra naudojama nemažai efektyvių jaunimo informavimo priemonių, todėl reikia skatinti jaunimo reikalų koordinatorių ir pačių jaunimo organizacijų keitimąsi gera patirtimi.

Rekomendacijos:

1. Viena iš pagrindinių tyrimo metu nustatytų problemų, su kuriomis susiduria jaunimo organizacijos, informuodamos jaunimą ir visuomenę apie savo veiklą, yra lėšų informavimo veiklai trūkumas.

Todėl, siekiant paskatinti platesnį ir efektyvesnį jaunimo informavimą, jaunimo organizacijų veiklą finansuojančioms nacionalinėms ir vietinėms institucijoms, fondams ir kitoms organizacijoms rekomenduojama skirti ypatingą dėmesį jaunimo informavimui gerinti. Siekiant šio tikslo, siūloma, turint finansinių galimybių, finansuoti specialiai informavimo veiklai skirtus projektus. Remiami projektai galėtų būti iš tokių sričių, kurių efektyvumą parodė atliktas tyrimas (jas rekomenduojama pateikti konkursų nuostatuose):

- Leidiniai „jaunimas-jaunimui“;
- Jungtiniai savivaldybių interneto portalai jaunimui (informaciniai portalai, skelbiantys apie jaunimo veiklą savivaldybėje apskritai, nepriklausantys vienai atskirai organizacijai);
- Žurnalistikos mokyklų tipo projektai, skirti gerinti informacijos pateikimo įgūdžius ir aktyvinti darbą su žiniasklaida;
- Bendri jaunimo organizacijų ir žiniasklaidos priemonių informaciniai projektai, nefinansuojant vietos ar eterio laiko pirkimo;
- Komunikacinio darbo (ryšių su visuomene, darbo su žiniasklaida, informacijos sklaidos internete, maketavimo ir pan.) projektai ir mokymai;
- Organizacijų interneto svetainės;
- Kiti projektai, kurių viena iš veiklų arba rezultatų yra jaunimo informavimas, pvz., konkursai ir viktorinos, susiję su jaunimo veikla.

Tyrimas patvirtino šių priemonių efektyvumą informuojant jaunimą ir pritraukiant jį į organizacijų veiklą.

2. Kaip parodė tyrimas, jaunimo organizacijoms trūksta visuomenės informavimo (ryšių su visuomene) įgūdžių. Sunkumų ypač kelia dažna jaunimo organizacijų narių kaita, kai tokių įgūdžių jau įgiję organizacijų nariai palieka ją, o naujiems darbuotojams tenka mokytis jų iš naujo.

Todėl Jaunimo reikalų departamentui arba kitoms suinteresuotoms institucijoms, organizacijoms rekomenduojama parengti metodinę priemonę (leidinį, skelbiamą ir internete) apie ryšius su visuomene, darbą su žiniasklaida ir kitus visuomenės informavimo aspektus, pritaikytą NVO. Tokia metodinė priemonė sukonzentruotų vienoje vietoje pagrindines žinias ir padėtų spręsti įgūdžių tęstinumo problemą, ypač aktualią jaunimo organizacijoms.

3. Kaip parodė tyrimas, dauguma jaunimo informavimą vykdančių žmonių nejaučia esminių informacinio darbo žinių poreikio apie tradicinių informavimo priemonių naudojimą, tačiau pageidautų ieškoti kūrybiškesnių priemonių ir sprendimų, pritaikytų jaunimo auditorijai, išbandytų kitose organizacijose ar projektuose.

Todėl Jaunimo reikalų departamentui arba kitoms suinteresuotoms institucijoms rekomenduojama rengti mokomuosius seminarus, bet juos orientuoti ne į esminių žinių apie informavimo darbą perteikimą, o į savivaldybių ir organizacijų dalijimąsi patirtimi, problemų sprendimą, inovatyvių informavimo ir jaunimo pritraukimo į jaunimo organizacijų veiklą būdų paiešką. Kita galimybė yra diferencijuoti rengiamus seminarus, t. y., pagal poreikį rengti mokomuosius pagrindinius seminarus

(naujiems jaunimo reikalų koordinatoriams, centrų vadovams ir pan.) ir atskirai – keitimosi patirtimi, probleminius seminarus. Organizacijos taip pat išreiškė pageidavimą, kad seminarai būtų rengiami įvairesnėmis temomis (tarp pageidaujamų temų – rėmėjų paieškos, projektų rengimo), kad seminarai būtų labiau praktiškai orientuoti (veiklos, kurių mokoma, būtų iš karto išbandomos su realiais projektais ar rezultatais). Taip pat pageidauta, kad daugiau seminarų būtų rengiama provincijoje, ne tik didžiuosiuose miestuose.

4. Vienas iš būdų akcentuoti jaunimo ir visuomenės informavimo svarbą ir užtikrinti minimalias priemones yra privalomas visos veiklos, finansuojamos pagal konkursus paramai gauti, viešinimas. Jaunimo reikalų departamento skelbiamuose konkursuose renginiams ir panašiai veiklai ji yra įtraukta: organizacijos paraiškoje turi atsakyti į klausimus „Kokiu būdu dalyviai bus pritraukiami į projektą?“ ir „Kaip ir kada numatoma pristatyti projektą visuomenei, bendruomenei ir kt.“⁴ Institucinės paramos projektuose yra reikalavimas nurodyti visuomenės ir jaunimo informavimo apie jaunimo organizaciją veiklas. Taigi Jaunimo reikalų departamentas turėtų atkreipti savivaldybių ir kitų jaunimo veiklą remiančių institucijų dėmesį, kad būtų numatytas privalomas veiklų viešinimas visuose (kur tinkama pagal veiklos pobūdį) jaunimo organizacijoms skelbiamuose konkursuose paramai gauti.

5. Tyrimas parodė, kad efektyviau visuomenės dėmesį patraukia didesni renginiai, todėl Jaunimo reikalų departamentui ir savivaldybėms rekomenduojama skatinti (teikiant prioritetą) bendrus renginius ir veiklas, įtraukiančias keletą jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų.

PRIEDAI**1 priedas. Spaudos pranešimų kodavimo lentelė**

Eil. nr.	1. Laikraštis	2. Laikraščio numeris, data	3. Pranešimo pavadinimas	4. Vieta laikraštyje (rubrika)	5. Apimtis	6. Autorius

(lentelės tęsinys)

7. Šaltinis (kas cituojamas)	8. Iliustracijų skaičius	9. Žanras	10. Problematika	11. Veikėjas	12. Jaunimo įvaizdis

Kintamieji:

Vieta laikraštyje (rubrika): 1 – pirmas puslapis, 2 – kiti vidiniai naujienų puslapiai, 3 – specialus priedas jaunimui, 4 – kitoks specialus priedas, 5 – skelbimų skiltis, 9 – kita

Apimtis: 1 – visas puslapis, 2 – pusė puslapio, 3 – ketvirtis puslapio, 4 – mažesnis, 5 – daugiau nei vienas puslapis, 9 – nenustatyta.

Pastaba: Jei analizė daroma iš internetinių naujienų – prilyginti apytiksliai pagal spausdintą apimtį.

Autorius: 1 – žurnalistas, 2 – naujienų agentūra, 3 – anoniminis laikraščio šaltinis (pvz., „Klaipėdos“ inf.“), 4 – kitas autorius (ekspertas, kurios nors organizacijos atstovas ir pan., kai įvardintos pareigos, atstovavimas), 5 – skaitytojo laiškas, 6 – skelbimo užsakovas (jei skelbimas), 7 – mišrus, 8 – nenustatyta, 9 – kita

Šaltinis (kas cituojama): 1 – cituojami jaunimo organizacijų atstovai, 2 - cituojami pavieniai jaunuoliai, 3 – cituojami vietos valdžios įstaigų atstovai, 4 – cituojami nacionalinių valdžios įstaigų atstovai, 5 – cituojami kiti piliečiai, 6 – niekas necituojamas, 9 – kita

Pastaba: jei cituojama keletas, rašyti kelis kodus.

Iliustracijų skaičius: 1 – nėra iliustracijų, 2 – 1 nuotrauka, 3 – 2 ir daugiau nuotraukų, 4 – kitos iliustracijos (diagramos, piešiniai), 5 – įvairūs (maišyta)

Žanras: 1 – straipsnis (ilgesnis straipsnis, skirtas problemos nagrinėjimui), 2 – žinutė (trumpas pranešimas apie įvykį ar pan.), 3 – reportažas iš įvykio (kai autorius pats dalyvavęs ir aprašo iš

įvykio vietos), 4 – interviu, 5 – komentaras (redakcijos skiltis, nuomonė, skaitytojo laiškas), 6 – skelbimas (reklama), 7 – užsakomasis straipsnis (rėmelis, užsakymo numeris), 8 – veiklos ataskaita, 9 – kita

Problematika:

1 – Jaunimui skirta veikla:

1.1. renginiai, skirti būtent jaunimui (gali būti pvz. sporto varžybos, koncertai, apdovanojimai ir pan., kai yra paminėta, kad renginys skirtas jaunimui)

1.2. programos ir projektai (skirta jaunimui apskritai, pvz., mainų, prevencinės ir pan.)

1.3. socialinės paslaugos, skirtos pažeidžiamam jaunimui

Pastaba: Jei pažymėta 1, tai taip pat žymėti kintamąjį „Veikėjas“.

2 – Jaunimo ar jaunimo organizacijų vykdoma veikla, skirta ne jaunimui (pvz., miesto tvarkymas, pagalba seneliams, vaikams ir pan.)

3 – jaunimo problemos:

3.1. nusikalstamumas

3.2. narkotikai

3.3. skurdas

3.4. emigracija

3.5 patyčios

3.6 rūkymas

3.7 alkoholis

3.9 kita.

4 – socialinės atskirties problemos (kliūtys turėti vienodas galimybes, atsirandančios dėl socialinių skirtumų (lytis, pajamos ir kt.)

5 – jaunimo subkultūros

6 – jaunimo laisvalaikis (pomėgiai, įdomesni laisvalaikio leidimo būdai)

7 – jaunimo tendencijos (profesijų pasirinkimai etc.)

9 – kita

Veikėjas (žymima, jei straipsnio problematika priskirta kintamajam „1“)

1 – veiklą organizuoja savivaldybė

2 – veiklą organizuoja kitos valstybinės įstaigos

3 – veiklą organizuoja jaunimo organizacijos

4 – veiklą organizuoja kitos nevyriausybinės organizacijos

5 – veiklą organizuoja komercinės įstaigos

9 – kita.

Straipsnio tonas: 1 – teigiamas, 2 – neigiamas, 3 – neutralus

Jaunimo įvaizdis: 1 – teigiamas, 2 – neigiamas, 3 – neutralus

2 priedas. Analizuotų laikraščių sąrašas

Miestas	Laikraštis	Dažnumas
Jonava		
	Alio Jonava	2 k./sav.
	Jonavos kraštas	1 k./mėn.
	Joneda	1 k./mėn.
	Naujienos	3 k./sav.
Kelmė		
	Bičiulis	2 k./sav.
	Kelmės kraštas	2 k./sav.
	Po šventoriaus klevais	dvimėn.
Klaipėda		
	Banga	2 k./sav.
	Klaipėda	kasdieninis
	15 min.: Klaipėda	kasdieninis
	Vakarų ekspresas	kasdieninis
Lazdijai		
	Dzūkų žinios	2 k./sav.
	Lazdijų reklama	1 k./sav.
	Lazdijų žvaigždė	n.d.
Telšiai		
	Kalvotoji Žemaitija	3 k./sav.
	Penktadienio žemaitis	1 k./sav.
	Telšiai šiandien	2 k./sav.
	Telšių žinios	2 k./sav.
Skuodas		
	Mūsų žodis	2 k./sav.
	Skuodas	2 k./sav.
Šiauliai		
	Mūsų dienos	nereguliarus
	Šiauliai plus	1 k./sav.
	Šiaulių kraštas	kasdieninis
	Šiaulių naujienos	kasdieninis

3 priedas. Pusiau struktūruotų interviu su jaunimo informavimo veikloje dalyvaujančiais veikėjais gairės

INTERVIU SU KOORDINATORIAIS

Apie koordinatorių veiklą:

1. Vykdomos veiklos išankstinis viešinimas

Trumpai – kokią vykdo veiklą, skirtą jaunimui? Renginiai, programos, projektai etc.

Kokiomis priemonėmis skelbia išankstinę informaciją apie šią vykdomą veiklą (tokia veikla, kur reikia viešumo, kad jaunimas dalyvautų ir tos programos ar pan. įvyktų, t. y. skelbimai apie būsimus renginius, programas, projektų šaukimai ir pan.)? Gali būti tokios priemonės (paprastyti vardinti, o paskui perklausti pagal sąrašą): pranešimai spaudoje, plakatai (kur iškabinami), lankstinukai (kur platinami), tiesioginiai kontaktai su jaunimo organizacijomis, el. pašto sąrašai (kas įeina į sąrašą); pranešimai radijuje, televizijoje.

Ką teikia spaudai?: projektų šaukimai, skelbimai, pranešimai spaudai etc. Kokiai spaudai teikia: išvardinti konkrečiai. Ar informaciją parengia visiškai patys, ar kas nors padeda, ar pakoreguoja patys leidiniai?

2. Vykdomos veiklos viešinimas (apie įvykusius įvykius ir bendrus jaunimo klausimus bei problemas)

Kokiomis priemonėmis viešina šią informaciją? Gali būti tokios priemonės (paprastyti vardinti, o paskui perklausti pagal sąrašą): pranešimai spaudai, straipsniai spaudoje, lankstinukai (kur platinami), tiesioginiai kontaktai su jaunimo organizacijomis, el. pašto sąrašai (kas įeina į sąrašą); pranešimai radijuje, televizijoje.

Kokie santykiai su žiniasklaida – ar lengva dirbti, ar spauda priima tai, kas siūloma? Kokios kliūtys? Kiek informacijos praeina nemokamai, ar dedama ir mokama informacija? Ar dažnai žurnalistai kreipiasi patys?

Kokias priemones, knygeles ir pan. rengia ir kaip (kur) juos platina?

Su kokiom organizacijom bendradarbiauja informacijos sklaidoje (jaunimo organizacijomis, mokyklomis, bibliotekomis, kultūros namais/centrais, dienos centrais ir pan.)

Kas dar: informacinės dienos ar pan.?

Kokiuose renginiuose dalyvauja su pranešimais apie jaunimo būklę ar pan. (pvz., jei vyksta kokie renginiai, nebūtinai susiję, ir jie pasisako?)

3. Kaip jaučia, koks yra tas informacijos poreikis? Ko labiausiai reikia jaunuoliams? Kaip nusprendžia, ko jiems reikia, iš kur tai jaučia? Kaip pakomentuotų tą jaunuolių pasakymą tyrime, kad jiems trūksta informacijos?

4. Viešinimo vertinimas. Kaip vertina informacijos sklaidą – kas sėkminga, kas ne? Ką galima padaryti geriau? Ko trūksta, kad būtų galima daryti geriau (finansai, mokymai, standartizuoti ruošiniai, metodinės priemonės...)?

Ar yra mokėsi viešinimo (ryšių su visuomene), kokiais principais vadovaujasi?

5. Ar atlieka informacijos monitoringą žiniasklaidoje (ar seka ir kaupia, kas pasirodo žiniasklaidoje)?

Reakcijos į viešumą. Ką jie daro, sužinoję iš spaudos – ar yra atsakas į tai, kas rašoma spaudoje, jei būna kokių diskusijų ir pan.

Apie jaunimo organizacijas:

Jų žiniomis, kaip pačios jaunimo organizacijos vykdo informacijos sklaidą? Kaip vertina, ar tai sėkminga/ne, ko trūksta? Kas galėtų padėti dirbti geriau (gal padėtų mokymai apie ryšius su visuomene ir pan.)

INTERVIU SU JAUNIMO ORGANIZACIJOMIS

Viešinimo priemonės

Viskas, ką jie teikia spaudai/žiniasklaidai (ne tik apie renginius): projektų šaukimai, skelbimai, pranešimai spaudai, straipsniai etc.

Kokias priemones (knygeles ir pan.) rengia ir kaip (kur) juos platina? Su kokiom organizacijom bendradarbiauja informacijos sklaidoje (savivaldybė, mokyklomis, bibliotekomis, kultūros namais/centrais, dienos centrais ir pan.)

Kokius renginius organizuoja? Kaip praneša konkrečiai apie renginius (lankstinukai, plakatai, pranešimai spaudoje)?

Ar rengia kokias priemones televizijai ir radijui?

Kas dar: informacinės dienos ar pan.?

Kokie santykiai su žiniasklaida – ar lengva dirbti, ar spauda priima tai, kas siūloma? Kokios kliūtys? Kiek informacijos praeina nemokamai, ar dedama ir mokama informacija? Ar dažnai žurnalistai kreipiasi patys?

Vertinimas

Kaip jie vertina informacijos sklaidą – kas sėkminga, kas ne? Ką galima padaryti geriau? Ir ko trūksta, kas padėtų daryti geriau (finansai, mokymai, standartizuoti ruošiniai, metodinės priemonės...)?

Kaip jie jaučia, koks yra tas informacijos poreikis? Ko labiausiai reikia jaunuoliams? Kaip nusprendžia, ko jiems reikia, iš kur tai jaučia? Kaip pakomentuotų tą jaunuolių pasakymą tyrime, kad jiems trūksta informacijos?

Ar atlieka informacijos monitoringą žiniasklaidoje (ar seka ir kaupia, kas pasirodo žiniasklaidoje)?

Ką jie daro, sužinoję iš spaudos – ar yra atsakas į tai, kas rašoma spaudoje, jei būna kokių diskusijų ir pan.

INTERVIU SU ŽINIASKLAIDA

Kiek įmanoma pasakyti, koks yra jų leidinio auditorijos dydis arba tiražas? Absoliučiais skaičiais ir proc.? Jei gali pasakyti, kiek yra jaunimo auditorijos?

Kiek pasirodo informacijos apie jaunimą – koks maždaug periodiškumas, kokių naujienų daugiausiai (kokia problematika)?

Kaip gimsta naujienos jaunimo problematika – ar daugiau ateina iš išorės, ar inicijuoja temas patys žurnalistai? Iš kur ateina informacija?

Kiek gauna informacijos iš: 1) jaunimo organizacijų, 2) savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorių. Ar deda informaciją nemokamai?

Kiek patys suinteresuoti dėti jaunimo problematiką – ar tai jiems patiems įdomu ir ar tai „eina“ (ar tai būtų įdomu jų auditorijai)?

Ar būna atsiliepimų/ reakcijų apie informaciją apie jaunimą?

Specifiniai klausimai iš tyrinėtų laikraščių.

4 priedas. Jaunimui skirtos interneto svetainės

JONAVA

Jonavos savivaldybės svetainėje nepavyko surasti jaunimui skirtos skilties.

Yra sukurtas bendras jaunimui skirtas interneto puslapis www.jonavajaunimas.lt, tačiau šiuo metu svetainė yra nepasiekiamas.

Nors, Eurodesk duomenimis, Jonavoje yra veikiančių jaunimo klubų, nepavyko rasti nė vieno iš jų internetinio puslapio. Jonavoje veikia pora partijų skyrių (Jaunieji liberalcentristai, Jaunieji konservatoriai), tačiau jų svetainėse nėra atskirų skyriams skirtų puslapių. Svetainės turi pora sporto klubų, tačiau jie nėra orientuoti į jaunimą.

Organizacija	Tinklapio adresas	Tinklapio skiltys	Atnaujinimas
Jonavos jaunimo Apskritas stalas	www.jonavajaunimas.lt		Šiuo metu nepasiekiamas.

KELMĖ

Kelmės savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis.

Tinklapius turi dvi visuomeninės jaunimo organizacijos.

Veikia du politinių organizacijų Kelmės skyrių tinklapiai (kaip bendrųjų organizacijos tinklapių dalis).

Taip pat veikia Kelmės tinklinio komandų puslapis, tačiau jis nėra orientuotas į jaunimo tikslinę grupę.

Organizacija	Tinklapio adresas	Tinklapio skiltys	Atnaujinimas
Kelmės rajono savivaldybės tinklapio skiltis „Jaunimas“	http://www.kelme.lt/	Jaunimo reikalų taryba, jaunimo organizacijų sąrašas, jaunimo veikla (praėję renginiai), aktualijos	Informacija atnaujinama, bet aktualijų skiltis gana netvarkinga (neaiški naujausia informacija, skelbimo datos)
Visuomeninė organizacija „Jaunimo karjeros klubas“	http://www.jaunimas.w3.lt/	Istorija, organizacinė veikla, projektinė veikla, išpūdžiai iš renginių, partnerių paieška	Svetainė seniai atnaujinta, paskutinė naujiena paskelbta 2006 m.
Stulgių kaimo jaunimo grupė	http://www.stulgiai.fastsite.lt/index.lt,1455.html	Naujienos, apie klubą, nuotraukos, nariai, forumas	Svetainė senokai atnaujinta, paskutinė naujiena paskelbta 2008 sausio mėn. Forume visos žinutės apie 2 metų senumo.
Lietuvos socialdemokratinio jaunimo	http://www.lsdjs.org/?id=448&1159422251=1232782499	Standartinė tinklapio informacija apie vietas skyrius: apie skyrių,	Gana dažnai atnaujinama, bet nėra skelbiama apie būsimus

sąjungos Kelmės skyrius		skyriaus blogas, nariai, nuotraukų galerija	renginius
Jaunimo organizacijos „Darbas“ Kelmės skyrius	http://www.jod.lt/skyriai/kelme/	Naujienos, apie organizaciją, skyriai, valdyba, registracija, galerija ir kt. Visa bendra organizacijos informacija, apie Kelmės skyrių tik minimali informacija (kontaktai)	Dažnai atnaujinama, bet mažai informacijos apie būsimus renginius

KLAIPĖDA

Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis.

Veikia nemažai jaunimo organizacijų puslapių, nors yra veikiančių organizacijų, neturinčių savo interneto puslapio, pvz., Jaunimo informacijos centras, Klaipėdos miesto moksleivių taryba.

Veikia vienos politinės organizacijų vietinio skyriaus (Jaunimo organizacijos Darbas) puslapis; kai kurie veikiančios politinių organizacijų Klaipėdos skyriai neturi atskirų skilčių tinklapiuose (Jaunųjų konservatorių lyga, Atlanto sutarties Lietuvos bendrija, Socialdemokratinio jaunimo sąjunga).

Svetainę turi Klaipėdos universiteto Studentų atstovybė, kitų aukštųjų mokyklų puslapiuose pateikiama minimali informacija.

Organizacija	Tinklapiu adresas	Tinklapiu skiltys	Atnaujinimas
Klaipėdos savivaldybės skiltis „Jaunimas“	www.klaipeda.lt	Jaunimo reikalų koordinatorius, Jaunimo reikalų taryba, JO organizacija „Apskritas stalas“, jaunimo organizacijos, naujienos, nuorodos	Atnaujinama retai, pastaruoju metu viena žinutė per kelis mėnesius
Klaipėdos jaunimo sveikatos centras "Bendraamžiai"	www.bendraamziai.lt	Naujienos, foto konkursas, video, mokykloms, tėvams, forumas ir kt.	Svetainė nuolat atnaujinama, nors forumo diskusijos nelabai aktyvios
„Jaunimo misija“ Labdaros ir paramos fondas	http://www.kteams.org/	Centrinės organizacijos puslapis, tik anglų kalba	
Fondas „Dvasinės pagalbos jaunimui centras“ (DPJC)	http://www.dpjc.lt/	Menui neveikia	Svetainė susiduria su techninėmis problemomis, informacija nepasiekiamo
Lietuvos skautija, Klaipėdos kraštas,	www.skautai.lt/pamario/	Naujienos, forumas, galerija, nariai, svečių knyga, kontaktai	Svetainė nuolat atnaujinama, vyksta diskusijos forume, vykdomos apklausos

“Pamario” tuntas			
Klaipėdos moksleivių saviraiškos centras	http://www.kmsc.ku.lt/	Naujienos, artimiausi renginiai, skyrių informacija, nuorodos, galerija ir kt.	Informacija nuolat atnaujinama
Klaipėdos senamiesčio „Rotaract“ klubas	www.rotaract.lt	Apie organizaciją, istorija, nariai, projektai, publikacijos, galerija ir kt.	Informacija dažnai atnaujinama
Klaipėdos jaunimo centras	www.kjc.lt	Apie organizaciją, mokinių priėmimo sąlygos, renginių kalendorius, olimpiados, konkursai ir kt.	Informacija nuolat atnaujinama
Lietuvos jūrų skautija	http://juruskautai.net		Svetainė nepasiekiamą
Klaipėdos universiteto Studentų sąjunga	www.kuss.lt	Naujienos, studentui, laisvalaikis, konspektai ir kt.	Svetainė nuolat atnaujinama
Lietuvos jūreivystės kolegijos studentų atstovybė	http://www.lmc.lt/?lt=148446417	Apie studentų atstovybę, Stipendijos, paskolos, Bendrabutis	Statiška informacija, nėra skelbimų apie renginius
Jaunimo organizacija Darbas, Klaipėdos skyrius	http://www.jod.lt/skyriai/klaipeda/	Apie skyrių, kontaktai, straipsniai apie veiklą. Straipsnius galima komentuoti.	Gana dažnai atnaujinama
Klaipėdos liberalaus jaunimo organizacija	www.kljo.lt		Svetainė nepasiekiamą

LAZDIJAI

Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis, į kurią patenkama ne tiesiai iš pirmojo svetainės puslapio, bet per meniu punktą „Veikla“.

Veikia centralizuotas puslapis jaunimui „Nulis rėmų“. Į šį portalą pateikiama nuoroda savivaldybės skiltyje jaunimui.

Nors yra veikiančių organizacijų, beveik nė viena neturi internetinio puslapio – vienintelė veikusi svetainė, kurią pavyko rasti, šiuo metu nepasiekiamą.

Organizacija	Tinklapio adresas	Tinklapio skiltys	Atnaujinimas
Lazdijų rajono savivaldybės skiltis	http://www.lazdijai.lt/lzd/index.php?akcija=showRes&refid=Jaunimas	Naujienos ir skelbimai, jaunimo renginiai, visuomeninės organizacijos	Neatnaujinama, paskutinė naujiena 2007 m.

„Jaunimas“	&sritis=Lazdijai	ir kt.	
Jaunimo iniciatyvinė grupė „Saidas“	http://www.nulisremu.lt/	Naujienos, albumas, diskusijos, laikraščio „Nulis rėmai“ pdf ir kt.	Dažnai atnaujinama, skelbiama informacija apie būsimus renginius
Jaunųjų verslininkų klubas	http://www.jvk.verslo.info		Svetainė nepasiekiamas

TELŠIAI

Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis.

Veikia keletas jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų svetainių.

Organizacija	Tinklapio adresas	Tinklapio skiltys	Atnaujinimas
Telšių rajono savivaldybės skiltis „Jaunimas“	http://www.telsiai.lt/index.php?2941183261	Jaunimo reikalų tarybos sudėtis, jaunimo politikos dokumentai, jaunimo organizacijų sąrašas, jaunimo reikalų koordinatorės kontaktai, nuorodos	Svetainė atnaujinama, nors nėra daug informacijos apie būsimus renginius jaunimui
Telšių jaunimo centras	www.tjc.lt		Buvusi aktyvi svetainė, šiuo metu nepasiekiamas
Telšių Vyskupijos Jaunimo centras	www.tvjc.lt	Organizacijos vykdoma veikla, renginių archyvas, foto galerija, nuostatai, kontaktai, centro laikraščio el. versija	Atnaujinama retai
Telšių Vincento Borisevičiaus katalikiškosios gimnazijos „Krizių centras“	http://www.kriziucentras.visiems.lt/	Organizacijos istorija, veikla, nuotraukų galerija, forumas, kontaktai, rėmėjai ir kt.	Atnaujinama labai retai, forume viena 2009 m. žinutė po 2 metų pertraukos, paskutinė naujiena 2006 m.
Telšių tunto skautai	www.skautai.lt/_telsiai	Naujienos, organizacijos istorija, galerija, forumas, narių sąrašas, svečių sąrašas, kontaktai	Svetainė nuolat atnaujinama, vyksta diskusijos forume, daugybė atsiliepimų svečių knygoje. Vykdomos apklausos, informacija papildoma nuotraukomis.
Telšių rajono moksleivių parlamentas	www.trmp.ten.lt	Apie organizaciją, foto galerija, renginiai, kontaktai, spauda apie mus, kontaktai	Svetainė seniai neatnaujinta, paskutinė naujiena skelbta 2005 m.

SKUODAS

Savivaldybės svetainėje yra jaunimui skirta skiltis. Tai vienintelė svetainė, kurią pavyko rasti, skirta Skuodo jaunimui.

Skuode veikia poros politinių organizacijų skyriai (Jaunieji krikščionys demokratai, Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga), bet jie neturi atskirų tinklapių. Tinklapiu neturi Skuodo jaunimo centras, Skuodo rajono nevyriausybinį jaunimo organizacijų sąjungą.

Organizacija	Tinklapiu adresas	Tinklapiu skiltys	Atnaujinimas
Skuodo savivaldybės skiltis „Jaunimas“	http://www.skuodas.lt/	Skuodo jaunimo politika, Jaunimo politika, Jaunimo situacijos tyrimas, Skuodo jaunimo reikalų tarybos konkursai	Daugiausiai statiška informacija, skelbiami tik Jaunimo tarybos konkursai. Tačiau naujienų, skirtų ir jaunimui, skelbiama bendroje tinklapiu naujienų skiltyje.

ŠIAULIAI

Savivaldybės svetainėje yra jaunimui (kartu su NVO) skirta skiltis ("NVO ir jaunimui").

Informaciniame meniu ir kultūrai skirtame portale pateikiama trumpa, kartais minimali informacija apie Šiauliuose veikiančias jaunimo organizacijas.

Tinklapius turi kelios jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, tačiau yra gana aktyviai veikiančių organizacijų, kurios neturi savo puslapių internete (pvz., jaunimo klubas „Tarp savų“).

Tinklapius turi poros politinių organizacijų Šiaulių skyriai, taip pat aukštųjų mokyklų studentų atstovybės.

Organizacija	Tinklapiu adresas	Tinklapiu skiltys	Atnaujinimas
Šiaulių miesto savivaldybės skiltis „NVO ir jaunimui“	http://www.siauliai.lt/nvo/index.php	Naujienos, Šiaulių miesto NVO, Konsultacinė taryba, projektų rėmimas, jaunimo organizacijos (Jaunimo reikalų tarybos sudėtis ir nuostatai)	Naujienos atnaujinamos
Informacinis portalas www.menas.siauliai.lt	http://www.menas.siauliai.lt/article/view/38/1/14	Šiauliuose veikiančių jaunimo organizacijų kontaktai, poros organizacijų trumpi aprašymai	Informacija statiška
Šiaulių vyskupijos jaunimo centras	http://siauliai.lcn.lt/centrai/c_jaunimo.html	Išvardinti veiklos tikslai, uždaviniai ir pan. informacija, kelios nuotraukos	Informacija statiška
Lietuvos skautija Šiaulių tuntas	http://www.skautai.lt/_siauliai/	Naujienos, forumas, galerija, narių knyga, kontaktai ir kt.	Gana dažnai atnaujinama, skelbiama apie būsimus renginius
Studentų verslo	http://svik.su.lt/psl/apie	Naujienos, veikla, nariai,	Informacija

idėjų klubas	html	partneriai ir kt.	atnaujinama, skelbiama apie būsimus renginius
Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjungos Šiaulių skyrius	http://www.lsdjs.org/siauliu_m/	Standartinė informacija apie vietos skyrius: skyriaus blogas, apie skyrių, nariai, nuotraukų galerija	Gana dažnai atnaujinama, bet nėra skelbiama apie būsimus renginius
Lietuvos liberalus jaunimas, Šiaulių skyrius	http://www.llj.lt/index2.php?m=1&leftm=6	Pagrindinė informacija apie skyrių ir kontaktai	Statiška informacija
Šiaulių krašto vadybos teisės ir kalbų kolegijos studentų atstovybė	http://www.kolegija.com/lt/studentai/studentai.htm	Pagrindinė informacija apie atstovybę ir kontaktai	Statiška informacija
Šiaulių universiteto studentų atstovybė	http://www.susa.lt/	Naujienos, apie mus, ŠU studentams, kontaktai ir kt.	Informacija gana dažnai atnaujinama
Jaunimo darbo centras (prie Šiaulių darbo biržos)	http://www.jppc.lt/info_pop.php?id=266	Informacija apie teikiamas paslaugas ir kontaktai	Statiška informacija